

Carlo Carretto

**Városban
pusztai
magányod**

Carretto: Városban pusztai magányod

Carlo Carretto

Városban pusztai magányod

Indítások a szemlélődő imára

Bécs, 1981

Az eredeti mű címe és kiadója:
IL DESERTO NELLA CITTÀ
Gruppo Periodici Paolini, Milano
© 1978 Pia Società San Paolo

Egyházi jóváhagyással
Fordította: *Boros Ildikó*
Fedőlap fotó: Votava, Wien
© 1981 by OPUS MYSTICI CORPORIS VERLAG
(in Verbindung mit dem Österreichischen Pastoralinstitut)
A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14. — Verlags-Nr. 333.
Druck: H. Burscha, A-1180 Wien

Tartalom

A kiadó előszava	5
A szerző előszava	7
E könyv miértje	9
Pusztai magány a városban	17
 <i>Isten jelenléte</i>	
Hétfő	28
 <i>Minden az Ő létének jele</i>	
Kedd	42
 <i>Az ország, ahol a szeretet uralkodik</i>	
Szerda	56
 <i>A szeretet elől nem szökhetsz el</i>	
Csütörtök	68
 <i>A valóság jelentősége</i>	
Péntek	80
 <i>Marana tha</i>	
Szombat	92
 <i>Feltámadás: Jézus ígérete</i>	
Vasárnap	106

ELŐJÁRÓBAN

Könyvünk mondanivalójának megértéséhez elsőben szükséges, hogy mindenekelőtt szerzőnkkel ismerkedjünk meg. *Carlo Carretto* 1910-ben született a piemonti Alessandriában. Már egyetemi hallgató korában tevékeny világi apostol. Így lett 1946-52 között az olasz Katolikus Akció ifjúsági tagozatának elnöke. 1954-ben az Úr hívó szavára Foucauld Károly rendjébe, Jézus Kis Testvérei közé lépett. Tíz évig élt a Szaharában imádságos remeteéletet. Utána visszatért Itáliába és jelenleg az Assisi melletti Spelloban remetéskedik. Itt egy meditációs centrum lelke. Innen járja a világot előadóként. Miközben Jézus Evangéliumát hirdeti és imádkozni tanít, mindig szaharai remeteéletének imádságos élményeiből, ihletéből merít.

Egy ilyen előadása során — Hongkongban —, mikor az imádságról volt szó, született meg szerzőnkben e mű eszméje. Erről lapjainkon még részletesen szó esik. Az eredeti mű címe: „Il deserto nella città” szó szerinti jelentésben „Sivatag a városban”. Tudnivaló azonban, hogy az olasz *deserto* melléknév jelentése: elhagyatott, lakatlan, puszta, sivatár, s az ebből származó főnév: sivatag, lakatlan vidék, puszta. Mi tudatosan ez utóbbi elnevezéssel élünk, hiszen a magyar bibliai szóhasználat szerint is Jézus a pusztában bőjtölt 40 napig, Keresztelő Szent Jánossal kapcsolatban is pusztát említünk. Sivatagot csak ott említünk, ahol szerzőnk szaharai élményei csengenek vissza. Eljárásunkat megerősíti a szerző kifejezett utalása az orosz megfelelőre: pustyinja.

Szentírási idézeteink általában a Szent István Társulat új BIBLIA-kiadásából valók, csak a zsoltárok *Farkasfalvy Dénes* ZSOLTÁROSKÖNYV-éből (Prugg Verlag, Eisenstadt).

Adja Isten, hogy minél többen meríthessenek ihletést könyvünkől arra, hogy még zűrös, zajos életkörülmények közepette is megteremthessék az Istennel való találkozást nyújtó pusztai magányt. Ebben a reményben bocsátja útjára könyvét a

KIADÓ

ELŐSZÓ

Kísérlet ez a könyv, segítségül a munkától meghajszoltaknak, megfáradtaknak, azoknak, akik — ha valaki az imádkozásra figyelmezteti őket — így sóhajtanak: nem vagyok képes rá... nincs időm... azt sem tudom, hol áll a fejem.

Érthető.

Lássuk, mit lehetne tenni.

Mindenütt megtalálhatjuk a sivatagot; a pusztát a városban is.

Ha szeretet van benned, minden lehetséges.

Csak talán itt egy kicsit nehezebb.

Megpróbáljuk?

És ne feledd: a sivatag, a puszta nem az emberek hiányát jelenti, hanem Isten jelenlétét.

Spello, 1978 Pünkösdjén,

Carlo Carretto

Hongkong, 1977 Húsvét

Az élet mindig „meglepetést” tartogatott számomra.

És mert hiszem, hogy Isten az Élet, mint ahogy Fény és Szeretet is, hiszem, hogy Ő maga volt, aki utamon „meglepett”.

Isten meglepetés.

Isten újdonság.

Isten teremtmőképesség.

Mikor hosszú szaharai tartózkodásom után szerencsém volt János pápát viszontlátni, azt kérdezte tőlem, miközben életteli tekintetével áthatóan rámnézett: „Mondd, gondoltál-e azelőtt is ilyesmire, mielőtt Afrikába mentél volna? Tervezted-e előre? Gondoltál-e életedben valaha arra, mikor még Rómában a Katolikus Akciónál tevékenykedtél, hogy valaha Kis Testvér lehetnél; elképzelted-e valaha is azt a változást életedben, hogy egyszer szerzetbe lépjél... stb?”

— Nem, — válaszoltam — valóban nem. Egészen meglepetésszerűen ért, hogy Isten szólított, és hogy pár napon belül kész voltam igent mondani arra, amit az Ő akaratának tartottam, azt ti. hogy Afrikába induljak... Soha életemben azelőtt nem gondoltam egy ilyen változásra.

A pápa mosolyogva nézett rám: „Gyakran történik így. Valami jön, amire az ember sohasem számított... Velem is így történt... sosem gondoltam volna”. És messzenéző mosollyal kitekintett ablakából a castelgandolfoi tóra.

És így Isten, a „meglepetés” vezetett ezúttal Kínába. Természetesen nem azért, hogy úti élményeket gyűjtsen: hiszen oly sok utazás van már mögöttem. Az újdonság az volt, amit nem vártam, amire egyáltalán nem voltam felkészülve; vajon mit akar Isten éppen Hongkongban közölni velem, éppen ebben a városban, mely oly hasonló és mégis oly különböző a többi várostól. Repülőtérére minden világtáj felől érkeznek utasok. E városban a közös világkereskedelem síkján akár egy népi demokratikus kínai is mosolygós tárgyalást folytathat egy tajvánival, itt ugyanabban a felhőkarcolóban japánok, koreaiak, amerikaiak, európaiak, arabok és indiaiak találkoznak, mind mosolyra kész, hogy jó üzletet köthessen.

Mao Ce Tung mondta: „Hongkongban aranytojást tojnak a tyúkok”, és ezért hagyta meg a város kiváltságos helyzetét, jöllehet — ha akarta volna — pár óra alatt elfoglalhatta volna azt.

Hongkongot én a holnap városának látom, mely horgonyát a határtalan vízbe vetette; utcái a lehetőségig túlszűfoltak különböző bálványok templomaival, mint ez Szent Pál idejében Korintuszban és Athénban lehetett. És e templomoknak ilyen nevük van: Bank of America - The Hong Kong Shanghai Banking Corporation - Bank of China - The Chartered Bank - Bank of Tokyo - Banque Nationale de Paris - The Dresdner Bank - The Chase Manhattan Bank - Bank of Bangkok - Amsterdam Bank stb.

Csak az a kár, hogy ezeknek a templomoknak mind egyforma a homlokzata, és hogy ebben a modern bálványimádásban a fantáziának semmi tere sincs.

De talán éppen e templomok fantáziátlansága volt oka annak, hogy a kínai fiatalok között, akikkel találkoztam, a legszebb meglepetést élhettem át.

Ez így történt.

Barátaim, akik tudtak Hongkongba való érkezésemről, kedvességből lefordították kantoni kínaira a „Levelek a pusztából” című munkámat és helyi lapjukban meg is jelentették. Nem is tudom, hogy lehetett, de már ahogy megérkeztem, rögtön olvasóim körében találtam magam. Ilyen mértékben ez még sosem történt velem. Éjjel-nappal csöngött a telefon: találkozások, felkérések gyűlésekre, meghívások.

És a téma mindig ugyanaz: Jézus Evangéliuma.

Még mindig magam előtt látom a kínai fiatalok csillogó szemét, akik meg akarták ismerni Krisztust és szenvedélyesen faggattak felőle.

A pogány bálványok templomai, láthatóan, nem mindenkit hódítottak meg. Az Úr Lelke lebegett e fiatal munkások, értelmiségiek, diákok felett és kérdezte őket a láthatatlan valóság, a lét értelme, az élet miértje felől.

Carlo testvér, hogyan tanulhatnék meg imádkozni?

Hogyan vélekedhetek Isten jelenlétéről a világban?

Mit jelent sivatagot teremteni saját életünkben?

Mit jelent Isten „országá”? .

Hogyan üdvözülhetek?

Mindenekelőtt az Evangélium nyugtalanította őket. Ezek a Hongkong különböző vallásain nevelkedett fiatalok érezték katekizmusuk idejétmúltságát, vallási gyakorlataik, intézményeik merevségét.

Nem voltak elégedettek, ez világosan látszott.

Új szót akartak hallani, és ez az Új Szó hallatszott ki mindenkor Jézus Evangéliumából.

És minél mélyebb válságba került tudatukban a saját vallásuk, annál erősebben kopogtatott ajtójukon az Evangélium, és a Lélek fuvallata gondoskodott arról, hogy az hasson rájuk, lelkesítse őket.

A leginkább felvillanyozó szavak ezek voltak: üd-
vösség - szegénység - imádság - kötelesség - közös-
ség - erőszak nélküliség - szemlélődés - adakozás - Is-
ten szava - Lélek.

Ezek a fiatalok, akik a város nagy, gazdag és tiszta
kollégiumaiban nevelkedtek, a külváros szegényei-
hez, a kitaszítottakhoz, az elnyomottakhoz és elha-
gyatottakhoz vonzódtak. Miután a hagyományos val-
lási gyakorlataikat már régen föladták, imához kis,
spontánul létrejött csoportokban gyülekeztek — sok-
szor valahol a megszámlálhatatlan felhőkarcolók egyi-
kében, melyek Hongkong modern városi jellegét köl-
csönzik, s melyek fekvésüket tekintve Rio de Janeiro
öblével versenyezhetnek szépségben az első helyért.

De más rekordért is vetélkedhet Hongkong Rioval:
a szociális különbségekben, a hatalmas vagyon e-
gyenlőtlen elosztásában, a magasztos és félelmetes
kibékíthetetlen ellentétében — melyek a titkolt köny-
nyekkel és az elérhetetlen boldogság utáni sóvárgás-
sal egymás mellett élő emberek közti fejetlen zűrza-
vart okozzák.

Igen, és éppen itt, ebben a városban, ahol minden-
ki hangyaként robotol, majdnem teljesen hiányzik a
munkások védelme, különösen a szegényeké. Amíg
dolgozol és termelsz, addig megállsz a lábodon, mert
te is hozzájárulsz a hatalom iszonyú bálványának épí-
téséhez, de ha beteg leszel, vagy öreg, nyugdíj és
minden más gondoskodás nélkül repülsz.

Egy érzékeny lelkű szegény leány mesélte: „Nagy-
apám, mikor abba kellett hagynia a munkát, minden
segítség nélkül maradt. Egy kis ideig még megpróbált
valahogyan eltengődni, de mikor ereje végső határa-
hoz ért, egy cédulát hátrahagyva eltűnt hazulról; leug-
rott az öböl sziklájáról. Gyakran választják a kínaiak

ezt az utat — csendben megválni az élettől, mintsem hogy népes és szegény családjuk terhére legyenek”.
Iszonyatos!

De éppen ilyen kegyetlen, embertelen helyzetekben repeszi szét a föld kérgét az Evangélium csodája és tör be az emberek tudatába.

Olyan erősen átéreztem akkor ezt, hogy — bevalom — először életemben kívántam minél tovább élni, hogy Isten szavát hirdethessem.

Mindaddig sosem gondoltam erre. Talán gyöngeségből, talán mert Istenről való tapasztalatom eléggé megértette velem, hogy mit várhatok a haláltól, mindig azt kívántam, hogy ne legyen túl hosszú tartózkodásom ezen a földön.

Azt éltem át, amit Szent Pál mondott, mikor elgondolkodott a világ terheinek lerázásáról: *„Hiszen számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség. Ha meg tovább kell élnem, az gyümölcsöző munkát jelent. Nem tudom tehát, hogy mit válasszak. Mind a kettő vonz: Szeretnék elköltözni, hogy Krisztussal egyesüljek, mert ez mindennél jobb volna. De hogy értetek életben maradjak, arra nagyobb szükség van”* (Fil 1,21-24).

Jobban nem is lehetne kifejezni valaki belső magatartását, aki hitéért él és nem választhat Isten iránti szeretete — mely hívja — és a felebaráti szeretet — melynek elkötelezett — között.

„Igen, szívesebben mennék, de... ha az Evangélium hasznára lehetek, akkor maradok.”

Hongkongban megéreztem a boldogságot, azért élni, hogy az Örömhírt hirdessem.

Micsoda boldogság közölni az emberekkel, hogy Krisztusban föltámadunk, hogy történelmünk nem káoszba vezet, hanem az élethez, hogy könnyeink meg-

számlálhatók, hogy mindennek értelme van, mert Isten az Élő és Ő a mi Atyánk.

Igen, ezért érdemes élni, létünket meghosszabbítani és Foucauld atyával mondani:

„Az Evangéliumért kész vagyok akár a világ végére is elmenni, akár az utolsó ítéletig is élni”.

Egyszer egy kislakásokkal teli hatalmas épület 17. emeletén találkoztam a kínai fiatalokkal.

Órák hosszat beszélgettünk az Evangéliumról, az elkötelezettségről, az imádkozásról.

— Carlo testvér — kérdezett egy kínai építészhallgató, aki Hongkongban élt, míg szülei Sanghajhoz közel a Kínai Népköztársaságban — olvastam a sivatagból írt leveleidet és nagyon szerettelek volna megismerni. Olyan lelkesen beszélsz szaharai tartózkodásodról, hogy azt a benyomást kelted, semmi sem pótolhatja azt az egyedüllétet. Én nem tudok odamenni. Mit csináljak tehát? Itt kell megtalálnom Istenemet, saját városom Bábelében. Milyen úton induljak? És lehetséges-e egyáltalán? Ha igen, kérdeznék tőled valamit: Miért nem írsz nekünk egy könyvet segítségül, hogy sivatagunkat itt a városban is megtalálhassuk?

És ne feledkezzél meg Kínáról! Meghatottságot éreztem, ugyanakkor megrendítettek szavai.

Az ifjú diák rokonszenvvel nézett rám.

Ebben a pillanatban megszületett szívemben a

„Pusztá a városban” eszméje.

Tekintetem az ablakon túl Hongkong felhőkarcolóinak seregére esett, melyekben éppen kigyúltak a fények. Beesteledett.

Ez a látvány arra emlékeztetett, mikor New Yorkban először láttam a kivilágított felhőkarcolók sorát.

A kivilágított felhőkarcolók olyanok mint a briliánsok.

Hogyan lehetséges, hogy ezek a visszataszító csúnyaságok ilyen élettellivé, széppé válnak, ha kigyúl bennük a fény?

Nem, abszolút negatív dolog nincs. Még a városnak, ez erkölcsi fertőnek, ez aszfaltdzsungelnek is megvannak a fényei, a maga „áttetszősége”.

„Pusztai magány a városban” csengett vissza minduntalan bennem, miközben kinéztem az ablakon messze, egészen a „sivatag” szó lényegéig, mely életem legszebb percében íródott be szívembe. Visszagondoltam a szaharai éjszakákra, a dűnákra, a határtalan utakra, miket megtettem, a bensőséges kapcsolatteremtésre Istennel, a felejtethetlen csillagokra, melyek finom fényükkel át- meg átszőtték a lágy afrikai éjszakákat és jelképévé váltak azoknak az éjeknek, amelyek hitem elmélyülésének tanúi voltak s melyek alatt olyan boldognak és biztosnak éreztem magam.

Az igazi sivatag, homokjával és csillagjaival lett az első szerelmem és sosem váltam volna meg tőle, ha nem hallgattam volna a szóra, mely ismét a messzeségbe hívott.

„Carlo testvér, megismerted Isten abszolút tökéletességét, itt az ideje, hogy megismerd az emberét is.”

És így elindultam, keresni az Embert.

Először zavart voltam és egy kis időnek kellett eltelnie ahhoz, hogy egyensúlyomat és a mély örömet visszanyerhessem. De aztán Isten megvilágosított, hogy nincs olyan kiválasztott „hely”, ahol Ő lakik, hanem az egész Mindenség „helye” az Ő jelenlétének és mindenütt megtalálhatjuk Őt.

Teremts magányt saját, városi életedben — mondtam magamnak és így távolodtam lassan el a sivatag biztonságától egy teljesen más világ felé.

De ez nem volt elég.

Hongkongnak kellett közölnie velem, hogy a város is magában rejti a sivatagi magány lehetőségét, hogy még a felhőkarcolók is brilliánsként csilloghatnak.

Elég volt hittel átfonni őket és máris felvillantak fényei mint éjjel a csillagok.

„Akkor megpróbálom”, mondtam fiatal beszéd-partneremnek... Pedig már elhatároztam, hogy többé nem írok könyveket... És most, ez a téma „sivatagi, pusztai magány a városban”, ez tetszik nekem. Ez elűzheti a menekülésre késztető, megtévesztő kísértést belőlem és mindazokból, akik hozzám hasonlóan túlságosan is szeretik a magányt.

És oly könnyű kísértésbe esni, különösen a ...heves természetűeknek ...és a lomháknak.

Ki tudja?

Isten hatalmas!

És végülis Sára fonnyadt öle és Ábrahám vénsége olyan szép gyermeket adhat a világra, mint Izsák... ha Isten akarja.

Carlo Carretto

Pusztai magány a városban

Most tehát megkísérlem, hogy eleget tegyek a kérésnek, hogy ti. segítsek a város forgatagában is keresni az Istennel való egyesülést, az Abszolúttal való bizalmas együttlétet, a szív békéjét és örömét, a Láthatatlan jelenlétét, az isteni valóságot, az Örökkévalót.

Az első, amivel rögtön tisztában kell lennünk: ez nem könnyű feladat!

Tragikus évszázadban élünk, melyben az emberek, még a legerősebbek is megkísértetnek hitükben.

A bálványimádás, szorongás és félelem kora ez; egy olyan korszak, amelyben a hatalom és a gazdagság elhomályosítja az emberi szellemben a Tízparancsolat első és alapvető követelményét: „Szeresd Istenedet teljes szívedből...”

Mit tehetünk, hogy ezt a modern embert fojtogató sötétséget legyőzzük? Hogyan védekezhetünk a „dél démona” ellen, mely a hívő ember hitét megkísérti életének delelőjén?

A válasz, melyet életem egy nehéz percében saját bőrömön tapasztaltam, számomra nem kétséges:

Sivatag,... sivatag,... sivatag!

Mikor ezt a szót kiejtem, érzem, hogy bensőmben egész valóm megrázkódik és útrakél, akkor is, ha testem mozdulatlanul egy helyben marad.

A bizonyosság megragadása ez, hogy Isten az, aki megment, hogy Nélküle a „halál árnyékában” élek, és ha ki akarok jutni ebből a sötétségből, azon az úton kell meginduljak, melyet Ő mutat nekem.

A „sivatag, puszta” szavak többet mondanak a földrajzi kifejezésnél, mely képzeletünkben lakatlan, kiszáradt, terméketlen földdarab képét idézi föl.

Annak, aki hagyja magát attól a Lélektől vezettetni, aki megeleveníti Szavát, a „sivatag, a puszta” Isten csöndes keresését jelenti, „függőhidat”, amit az Istenbe szerelmes lélek feszít saját gondolatai sötét mélysége, a megkísértés szeszélyes, vad hasadéka, félelmei feneketlen szakadéka fölé, amelyek mind Istenhez vezető útját akadályozzák.

„Igen, szent az ilyen csöndes puszta; imádság minden más imádság fölött, mely Isten állandó jelenlétéhez vezet és az elmélyülés csúcspontjaira, ahol a végre megbékélt lélek annak az akaratából él, akit teljes odaadással, feltétlenül és örökre szeret.”¹

Hiszen mondtam már, hogy a „sivatag” szó jóval többet jelent egy egyszerű földrajzi kifejezésnél.

Az oroszok, akik ezt megértik és (ősi tapasztalataik alapján a misztikában) mesterek e téren, „pustynja” szóval élnek.

„Pustynja” jelenthet földrajzilag sivatagot, pusztát, ugyanakkor azonban egy olyan helyet is, ahová a sivatag atyái visszavonulhattak; jelent remetelakot² is, azt a békés helyet, ahova elvonulhatunk, hogy a csöndben és az imádságban megtaláljuk Istent, ahol — mint ahogy Catherine de Hueck Doherty, az Amerikában élő orosz misztikus író nő mondja — „Isten felé nyújthatjuk kezünket vezeklőn imádkozva, könyörögve saját és testvéreink bűneinek megbocsátásáért.

¹de Hueck Doherty: „Poustinia” ou le désert au coeur des villes, Cerf 1977; németül: „Poustinia, Eine christliche Spiritualität des Ostens für den Westen, Herold, 1979.

²A *pusty:nja* első szótári jelentése sivatag, puszta; második jelentése remetelak, *pu:stynnik* = remete. (A fordító megj.)

ve saját és testvéreink bűneinek megbocsájtásáért, feloldozásért, a kiengesztelődésért. A pusztá az a hely, ahol bátorságot meríthetünk, ahol az igazat mondhatjuk, mert tudjuk, hogy Isten az igazság. A pusztá a hely, hol megtisztulhatunk, s cselekvésre készülük fel, mintha csak az az izzó parázs érintene, melyet az angyal helyezett a próféta ajkára.”

Mindenesetre, és ezt szeretném hangsúlyozni, a „pustynja” az oroszoknak és hasonló misztikus tapasztalataink alapján nekünk is, azt jelenti, ami követi az embert, bárhová is menne, és akkor sem hagyja el, ha már a pusztára nincs szüksége többé.

Ha az többé már nem érhetjük el a sivatagot, a pusztát, a pusztá akkor is elérheti az embert.

Ez az értelme ennek a mondnak: „„teremts pusztát a városban”.

Teremts magadnak egy kicsiny „pustynját” — pusztai magányt — házadban, kertedben, padlásodon. Ne válaszd el a pusztá fogalmát az emberekkel zsúfolt helyektől, próbáld meg ezt a tényleg felemelő kifejezést végig gondolni és főleg eszerint élni: „*puszta a város szívében*”.

Foucauld Károly atya, aki korunk lelakiságának¹ egyik legszenvedélyesebb kutatója volt, Béni-Abbest választotta remetesége színhelyéül, ahol egyazon pillanatban találkozhatott Istennel és az emberekkel is.

Magas falat akart húzni maga köré, de mikor az elérte a fél métert, félbehagyta munkáját, hogy az oázis lakói könnyen átléphessék, ha meg akarják látogatni.

¹ Vö. René Voillaume: Emberek között. Foucauld Károly testvér lelakisége, 1969, Szabadka. (R. Voillaume, a Kis Testvérek rendjének első rendfőnöke, leghitelesebb tolmácsa Károly atya lelakiságának, könyvét megjelenésekor, az ötvenes években, századunk legszebb lelki könyvének mondták.)

A fal megmaradt,... kolostori elkülönülése jelképeként. A sivatag nagyobb szerepet játszott életében. Igen, „pustynját” kell teremtenünk a legsűrűbben lakott helyek közepette is.

Így segíthetünk konkrétan a mai emberen.

Ez az aktuális probléma. Sürgős beszélni róla.

Benne van a levegőben.

Barátom, Pierre Delfieux, aki két évet töltött velem a Szaharában, megpróbált Párizsban egy olyan vallásos életformát teremteni, amely a nagyvárosi életben kötelezte el magát az ősi szerzetesi eszmény követésére: munka, imádság hallgatás, liturgia, karitás.

Nem kételkedem abban, hogy néhány évtized múltán minden város át fogja élni az ehhez hasonló alapítványok csodáját, és hogy a férfiak és nők kisugárzása „Bábel” Jeruzsálemmé, a „száműzetést” az imádság helyévé változtatja.

Addig is kezdjük el szerénye és térjünk vissza kiindulási pontunkhoz.

E könyv segítségül készült, egy egész héten át való intenzívebb imádkozáshoz és konkrét életedben vállalandó elkötelezettségeid elmélyült kereséséhez.

Válassz ki magadnak egy tetszőleges hetet, ne ábrándozz a lehetőségeken, hanem fogadd el az adott valóságot.

Tedd közeledbe a Bibliát, mert szükséged lesz rá, és hagyatkozz a benned élő szeretetre.

A helyen ne törd a fejed, mert minden „hely” Istené, az Ő jelenlétének „környezete”.

Bátorításul mondom neked, hogy megtérésem után pl. egy vonat volt imádkozásom „helye”.

Akkori munkám „ingázásra” kényszerített. Képzeld

el magadnak egy vasúti kocsit, mely minden reggel és este kifut és megérkezik a városba, tömve munkásokkal, diákokkal. Lárma, nevetés, füst, összevisszaság, tülekedés.

Leültem egy sarokba és nem hallottam semmit.

Az Evangéliumot olvastam. Behúnytam a szemem.

Istennel beszéltem, rá figyeltem. Micsoda szépség, micsoda béke, micsoda csönd!

A szeretet hatalma legyőzte a zűrzavart, mely be akart törni erődítményembe.

Valóban egygé váltam önmagammal és semmi sem zavarhatott.

Szeretembe burkoltan békét találtam.

Igen, a szeretet volt az, ami ezt az egységet teremtette bennem.

A szerelmesek is, akik a vonaton utaztak, teljes egyetértésben suttogtak egymással, anélkül, hogy észrevették volna, mi történik körülöttük.

Én Istenemmel suttogtam, akit megtaláltam.

„Pustynja”.

Teremts pusztai magányt a tömeg közepette.

A vasúti kocsi lett meditációm helye, és városom utcái eszményi kolostorom folyósóivá váltak.

Azonnal mondok neked valami mást is, ami nagyon fontos annak, aki mint te is, nagyon elfoglalt és azt mondja, nincs ideje imádkozni.

Figyeld meg a valóságot, amelyben élsz, — kötelességet, munkát, kapcsolatokat, gyűléseket, kirándulásokat, bevásárlásokat, az újságot, amit olvasol, gyermekeidet, akik rád figyelnek — tekintsd ezt mind egységes egésznek, amittől nem különülhetsz el, amire állandóan gondolnod kell.

Többet mondok: tekintsd mindezt egységes egészeknek. Ezen keresztül Isten szól hozzád és vezet téged.

Ha elmenekülsz mindez elől, akkor sem találsz meg könnyebben Istent, de ha megváltoztatod szívedet, minden más színben fog feltűnni.

Pusztai magány a városban csak ezzel a feltétellel lehetséges: ha új szívvel szereted őket.

Teilhard de Chardin így mondaná: tiszta szívvel öleld át őket!

És akkor már nem kell menekülni, elidegenülni, álom és valóság közt hányódni, meghasonlani aközött amit gondolunk és amit teszünk, imádkozni, de utána-aktivitásban szétszóródni, ingadozni Márta és Mária között, egy állandó káoszban élni megosztott szívvel, azt sem tudván, hogy hol áll a fejünk.

Igen, a valóság nevel bennünket, de mennyire!

A valóság az igazi jármű, mellyel Isten jön felém.

A valóságban sokkal előbbnek találom Istent, mint róla való gondolataimban.

Különösen, ha fájdalmas ez a valóság, mely jóakaratomat teszi próbára és szegénységemet napvilágra hozza.

Hallgasd meg, hogy történt velem.

Mikor elindultam a sivatagba, tényleg elhagytam mindent, azért, hogy Krisztust kövessem: állást, családot, pénzt, otthont. Mindent elhagytam, kivéve... Istenről való elképzeléseimet, szigorúan összefoglalva egy vastag teológiaiakönyvben, amit magammal cipeltem.

És ott a homoktengerben olvastam és újraolvastam, mintha Isten egy fogalom lenne, és ha szép gondolataim vannak róla, máris kapcsolatba kerülhetek vele.

Novicius mesterem gyakran mondogatta: „Carlo testvér, hagyd a könyveket. Szegényen és meztelenül járulj az Oltáriszentség elé. Ürítsd ki magad, vedd el gondolataidat, keresd a szeretetet... szemlélődj...”

De én semmit sem értettem abból, amit közölni akart velem. Szépen lehorgonyoztam eszméim mellé. Hogy segítségemre legyen, dolgozni küldött.

Oh, Istenem! Az oázis pokoli hőségében dolgozni, bizony nem gyerekjáték.

Úgy éreztem, elpusztulok. Mikor a testvéri közösségbe visszatértem, nem voltam képes már semmire. Zúzott háttal, fájó fejjel vetettem le magam az Oltáriszentség előtt a kápolna szőnyegére. Gondolataim úgy szálltak el, mint ahogyan a madarak menekülnek a nyitvahagyott kalitkából.

Nem tudtam már azt sem, hogy kezdjek el imádkozni. Sivárság, üresség, csak valami jajgatásszerű hang tört fel torkomból.

Az egyetlen pozitívum amit éreztem, amit átérezni kezdtem, a szegényekkel, az igazán szegényekkel való szolidaritás volt. Úgy éreztem magam, mint akit futószalaghoz láncoltak, összetörve a mindennapi iga alatt. Anyám imáira gondoltam, akinek öt gyerek szadgált a lába körül és a parasztokra, akik nyáridőben naponta tizenkét órát is kénytelenek dolgozni.

Ha az imádkozáshoz csak egy kevés nyugalomra is szükség lenne, ezek a szegények sosem tudtak volna imádkozni. Az a fajta imádkozás, amit eddig oly bőségesen gyakoroltam, nem volt más, mint a gazdagok imája, egy kényelmes, jóltáplált ember imája, aki a maga idejének ura és maga szabhatja meg napjainak rendjét.

Most, hogy már semmit sem értettem, kezdtem az igazi dolgokat felfogni.

Sírtam!

Könnyeim a gandurára¹ hullottak, mely eltakarta fáradt koldus létemet.

És az igazi szegénység ezen állapotában jöttem rá imaéletem legnagyobb fölfedezésére.

Akarjátok tudni, mi volt az?

Az imádság a szívből jön és nem a fejből.

Úgy éreztem, mintha egy ér pattant volna meg szívemben és először éltem át az Istennel való egyesülés teljesen új dimenzióját.

Milyen rendkívüli kaland értette ezt meg velem!

Sosem fogom elfelejteni azt a pillanatot!

Olyan voltam, mint egy kisajtott olajbogyó.

És mégis, a „szenvedés” ellenére, micsoda ki-mondhatatlan édesség árasztotta el egész valómat!

Határtalan béke töltött el. A szeretetté változott fájdalom olyan volt, mint egy felnyíló ajtó, melyen át kilépve felülemelkedhettem minden dolgok fölé.

Megértettem Isten szilárd állandóságát.

Azóta mindig arra gondolok, hogy ez volt a szemlélődő imádság.

Az ajándék, hogy Isten magát adja cserébe annak, aki Neki ajánlja életét, mint ahogy az Evangélium mondja: „...aki...elveszíti értem életét, az megtalálja” (Mt 10,39).

Akkor hát: bátorság!

Válassz egy hetet, hogy „pusztíniát” teremthess, azaz a város szívében, napi gondjaid közt keresd a sivatagi, pusztai magányt.

Tartsd magad a Bibliához.

¹keleti köntös

Minden nap találhatsz abban olyan témát, melyet a szükséges bibliai utalásokkal tovább fejleszthetsz.

Összeállítottam neked a zsoltárok és olvasmányok jegyzékét is — reggeli és esti imádságodhoz.

A hét egyik napján gyónjál meg egy papnál.

Visszavonulásodat Jézus haláláról és feltámadásáról való megemlékezéssel, az Úr napjával, vasárnapal végezd, és befejezésül a szentmisén vedd magadhoz Krisztus testét és vérét a szentáldozásban.

Ha azt kívánod, hogy „pusztai magányod a városban” mihamarább érett gyümölcsöt teremjen, szánj minden nap — vagy ami még jobb, minden éjjel — egy órát szemlélődő imádkozásra, és tartsd testedet is azalatt imádkozó tartásban, ahogy ezt az illusztrációk mutatják.

Jó pusztai magányt!

*Elég akarni, és akad egy kis csendes sarok.
Kis fantáziával találsz padlásszobát, vagy kis kuckót.
Pusztai magányod helyévé válik ez,
hol összetettségben izlelheted a csendet, az imát.
Életünk kiegyensúlyozottságának fontos tényezője:
egységet teremteni önmagunkban,
helyet biztosítani benső életünknek.*

Isten jelenléte

Hétfő

Mai témánk Isten jelenléte; bennünk, a természetben és a történelemben.

Javaslom, hogy imádságod a következő bibliai szövegekre és napi ritmusra támaszkodjék:

Dicséret: Zsolt 94
 Zsolt 139
 Dávid éneke (1 Krón,22)

Vecsernye: Zsolt 46
 Zsolt 104
 A Bárány éneke (Jel 4 és 5)

Olvasmány: Teremtés könyve 1
 Izajás 59
 János 1

Nem tudom, hogyan történt veled, csak azt tudom, velem hogy történt.

Isten úgy érkezett szívembe, mint egy nagy példabeszéd. Minden, ami körülvelt, Róla beszélt.

Róla beszélt az ég,
Róla beszélt a föld,
Róla beszélt a tenger.

Olyan volt, mint egy minden láthatóban és láthatatlanban elrejtett titok.

Ő volt minden probléma megoldása.

Ő volt a legfontosabb személy, aki valaha is életembe lépett, Ő akivel örökké élni szeretnék.

Rögtön áthatott „*mindig jelenvaló jelenléte*”, Ő nézett rám az erdő minden leveléből sétáim alkalmával, és a felhőkből is, melyek fejem felett kergetőztek.

Kezdve a legkisebb dolgokon, nekem sosem okozott nehézséget Isten jelenlétének megérezése. Hiánya lett volna különös és fölfoghatatlan számomra.

Úgy éreztem magamat Istenben,
mint madár a levegőben,
mint fa a tűzben,
mint gyermek anyja kebelén.

Ez a legutóbbi kép él a legerősebben, legigazabban, mindig hatalmasabban bennem.

Komolyan gondolom, hogy a gyermekét hordó asszony öle példázhatja az egész világmindenséget, a láthatatlan láthatóságát, a jelet, amely arra utal, hogy Isten fiává fogadott.

Benne élek, lélegzem és örvendek örökös jelenlétének, akkor is, ha — fájdalmamra — még nem jött el annak az ideje, hogy isteni arcát úgy láthassam, mint a Biblia írja: „szemtől szembe” (1 Jn 3,2).

Ez még túl korai.

És ez nem csak az én tapasztalatom Isten minden dologban és helyzetben való jelenlétéről. Így tapasztalta meg Isten népe, a Biblia nyelvén Ábrahám gyermekei.

Hiteles tapasztalatát e népnek, amely történelmének évszázadain keresztül szüntelenül kutatta annak értelmét, a 139. zsoltár így fejezi ki:

*„Uram, vizsgálj meg Te magad,
ismerj meg engem.*

*Te ismersz álltomban-ültömben
távolról tudod gondolatomat.*

És ezzel a csodálatos crescendóval folytatódik:

*Lelkedtől hova menekülhetek?
Arcodtól hova szálljak?*

*Egekbe hogyha hágok, ott talállak,
ha alvilágra roskadok, ott is csak rád lelek.*

*Bár szárnyaim keletre szálljanak,
vagy nyugaton az óceánon túlra telepedjek,
ott is rám nehezedik súlya balkezednek
és jobbod megragad.*

*És akkor megértettem én:
sötétben is rám függeszti szemét,
még éjjel is körülvesz sugara.*

*Neked az éj sem éjsötét,
mint napsugár ragyog az éjszaka,
s az éjhomály akár a fény.”*

A tapasztalat Isten jelenlétéről a természetben és a történelemben számomra alapvető.

Ez támasztja alá hitemet.

Ebből meríték erőt az élethez, ezt érzem éjjel és nappal, erre figyelek ha dolgozom vagy ha pihenek, ennek örülök az imádságban és a szeretetben.

Mindig! Huszonnégy órát naponta!

Ez az az út, mely engem az Isten országában való élethez vezet, ez az, ami az ég és föld, Isten és az ember közti örök szövetséget jelenti.

Értsétek meg: nem arról van szó, hogy Istennel való egységünket bizonygassam. Ez megvan, mielőtt még egyáltalán tudatára ébredünk.

Istennek ez abszolút valóságán kívül semmi sem létezik.

„Mert benne élünk, mozgunk és vagyunk” (Ap-Csel 17,28) — ez mindennek az alapja, a lét magyarázata, az élet jelentősége, a szeretet örök forrása.

Rajtunk múlik, hogy ennek tudatára ébredjünk, hogy hittel elfogadjuk, hogy reménységben elmélyítsük, hogy kegyelemteljes szeretetben éljünk.

Ez nem más, mint a kis gyermek története, aki lassan fölfedezi édesanyját és édesapját, az asszony története, aki megtalálja társát, a férfié, aki barátra lel.

De az anya és az apa ott voltak már, a hitves, a barát élt már előbb is.

Isten mindig itt volt. Rajtunk a sor, Őt megismerni, — nem pedig kitalálni.

Nem megteremtünk kell Őt, hanem fölfedeznünk — és ez csak rajtunk múlik.

Isten bennünk van, a világmindenségben, a láthatatlanban, mindenben gyökerező. Sohasem találhatod magad olyan helyen vagy helyzetben, ahol Isten nem volna ott.

„Lelkedtől hova menekülhetek? Arcodtól hova szálljak?”

Ezért balgaság azt gondolni, hogy Ő csak templomban van, és nem az utcákon, hogy Szentségben van és nem a nagyvárosi forgatagban, hogy a boldogságban van, és nem a fájdalomban, hogy a fényes, tökéletes dolgokban van és nem a földrengésben vagy felhőszakadásban is.

Isten mindig itt van.

Én eljutottam oda, hogy mindig és mindenütt érzem Őt, és ez az én erőm, ahogy János mondja: *„És ez a győzelem — győzelem a világ fölött! — a mi hitünk”* (1 Jn 5,4).

Látom Őt minden dolgok gyökerében, minden esemény hátterében, minden igazság áttetszőségében, minden megőrzött szeretetben.

Mindig! És ezért vagyok boldog.

És ezért nem vagyok egyedül.

Jelenlétének köszönhetem, hogy megszabadultam minden félelmemtől, ez gyógyított ki megszámíthatatlan gátlásaimból, és napról napra egyre jobban eltölt az igazi „felszabadultság” érzése.

Nem reszketek senkitől többé, mióta egyedül Istent félem.

De ez nem szolgálai félelem, hanem a gyermek édes félelme egy csodálatos apától, aki végtelen sok mindent ajándékozott nekem, de egy másfajta végtelenséget még elrejt előlem.

Az én félelmem az Ő misztériumával függ össze.

De ez nem zavar, hiszen mindennap egy „zsákra való” újdonság adódik, ha Istennel beszélek, mégha ez nem is a végső újdonság, ami maga a titok.

„És a zsák sosem ürül ki.”

Igen, Isten jelen van az életemben, jelen a történelemben, minden eseményben, a természetben, minden létezőben.

Hogy ezt megértsük, ahhoz az kell, hogy higgyünk Istenben, reméljük és szeressük Őt.

Kultúránk múltjából jön a kísértés, — amit az emberiség gyermekkorának is nevezhetnénk — Istenre antropomorfikusan gondolni; mint öreg embert a fehér felhőkön elképzelni, vagy mint egy háromszögből ránk néző szemet.

Ma tudom csak teljes fontosságában megérteni a Második Törvénykönyv figyelmeztető szavait:

„Ne vetemedjete hát arra, hogy valamiféle alakban képmást csináljatok magatoknak Istenről, férfi vagy nő alakjában, valamelyik szárazföldi állatnak az alakjában, az égen röpködő egyik vagy másik madárnak az alakjában, valamelyik földön kúszó csúszómászonak az alakjában...” (M Törv 4,16 -18).

„Amikor az Úr a Hóreben a lángok közül szólt hozzátok, semmiféle alakot nem láttatok” (M Törv 4,15).

Isten transzcendenciáját képtelen vagyok egy mindig azonos alakban megjelenőnek fölfogni; megtestesülhet egy jelképben is, mint szépség, vagy akár egy ház, mint vendégség, mint az ég és a föld.

A jelnek nincs hatalma az isteni jelenlét felett, nincs irányító funkciója, nincsenek határai. Nem más, csak egy jel, különösen áttetsző, érthető jel.

De Isten jelenléte túlmutat a jelen, mint ahogy létem túlmutat testemen, mint ahogy kívánságaim fölmúlják lehetőségeimet.

Isten jelenléte a világegyetem, az emberiség, a történelem lényege. Nem kívülről jövő, hanem „benső”,

akkor is, ha ez a „bensőség” nem körülhatárolható. És mert transzcendens, nem azonosítható többé azal, amiből keletkezett, mint ahogy testem, melyben lakozom, sem szab határt személyiségemnek, mert misztériuma túlszárnyalja azt, végtelenül fölűlmúlja.

Igen, Isten misztériuma a személyiség misztériuma és mi, akiket Isten „*saját képmására*” (Ter 1,27) alkotott, az Ő nyomdokaiban járunk.

Isten immanens a világmindenségben, és ugyanakkor vele szembenn transzcendens is.

A Szentháromság titka Isten transzcendenciájának misztériuma, azonban egyedül az Ő lényének egysége által meghatározott. Ami ezt a szabályt feloldja, az a Szeretet.

Az élet, aki az Atya, mondja a Fénynek, aki a Fia: „*szeretlek téged*”.

Ez állításból s a rákövetkező válaszból: „*én is szeretlek téged*” született a Szeretet: maga a Szentlélek.

És a kölcsönös kapcsolat létrejött.

A kapcsolat létrehozója maga a Szeretet. Ha szeretsz, már kiléptél magányodból.

Ameddig nem szeretsz, saját természeted, saját magad foglya maradsz. Amint rádtalál a Szeretet, láthatatlanul megnövekedsz és észreveszed a másikat.

Ez a másik abszolút értelemben maga az Isten, aki minden másikat — anélkül, hogy egyéniségüket feloldaná — harmónikusan magába foglal. Mindent, amit tapasztalsz, ami történik veled: az anyagot és szellemet — az érzést és értelmet — örömet és fájdalmat — láthatót és láthatatlant — a földet és az eget — időt és végtelenséget — szépséget és logikát — otthonodat és Isten országát — a halált és a feltámadást.

Isten valóban minden, a minden miértje, mindennek kulcsa.

Benne hinni azt jelenti: mindenben az élőtlátni, mely léted minden pontjáról rád tekint és átölel, mint gyöngéden szeretett gyermekét.

Istenben hinni fényt, békét, örömet, ujjongást jelent.

Nem hinni: sötétség, szomorúság, mozdulatlanság, halál.

Istennel való kapcsolatom olyan gyökeres és magától értetődő, mint a magzaté az őt hordozó anya ölével.

A magzat én vagyok, az anyaöl a világmindenség a maga éltető termékenységevel és az evolúció dinamikájával, ami maga a történelem.

Isten néz rám a fényből, mely körülvesz, a csillagokból, melyek rám ragyognak, megérint a símogató széllel, a vízzel, mely körülcsobog, éhségemben érzem Őt és az anyagban is, mely taszít és megsebez.

Érzem, hogy Ő formál engem a kenyérrel teli kemence által, barátom által, akivel beszélek, a fájdalom sírásával vagy az öröm ujjongásával egyaránt.

Soha sem vagyok Istenen kívül, távol tőle vagy nélküle.

Ha imádkozni annyit jelent, mint „Istenben lenni”, akkor — mondhatom — én mindenütt imádkozom, mert mindenütt jelen van az Ő temploma.

Azt mondani: nem imádkozhatom, mert dolgoznom kell — örültség.

Ki akadályozhatja meg, hogy munka közben imádkozz? Vagy pontosabban: ki akadályozhat meg abban a hitedben, hogy munkáddal is imádkozhatsz?

Miért korlátozódhat az imádság csak szavakra, gondolatokra, miért helyhez, alkalomhoz kötött?

Emelkedj felül ezen.

Ha imádságon ezt érted: a Jelenlévővel beszélgetni, aki mindenütt jelen van, akkor mindig és mindenütt imádkozhatsz.

Hogy a kapcsolatot megteremtsd.

És ez a kapcsolat a szeretet.

Ha szeretsz, máris imádkozol, mert a szeretet a szeretett személyhez visz és szeretni mindig képes vagy: beszélve, sírva, gondolkozva, sétálva vagy alvás közben, mindig... mindig... mindig. Az egész napon át.

Szükséges, hogy érzékünk legyen Isten immanenciájának megértéséhez, mert akkor mindenütt láthatjuk Őt; Istent a dolgokban, Istent a természetben, Istent minden helyen, ahogy ezt X. Pius régi katekizmusa mondta. Ne félj, hogy túlzol.

A keresztény perszonalizmus, a transzcendencia valósága, a Szentlélek szemlélete át fog vezetni benneteket a hamisan értelmezett, merev immanencia veszélyén, és akkor így kiáltotok fel: „*Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben*”, és ez helyez benneteket most már mindörökre Jézus kinyilatkoztatásának teljességébe.

De azzal kell kezdenünk, hogy Istent a természetben tápasztaljuk meg, az emberekkel való találkozásban, a tudományos kutatásokban, a társadalmi munkában, a fizikai jelenségekben, a naplemente színjátékában, a tenger erejében, a búzamagban, amely meghal.

A modern ateizmus erős tápot merített a középkori gyermeteg vallásosságból, amikor minden transzcendens volt, és maga a Megtestesülés is félt az emberi testtől és az evolúció dinamizmusától.

Ebből származott aztán, hogy a hitre épp az egyetem ama fakultásai lettek a legveszélyesebbek, amelyek a teremtménnyel, az anyaggal foglalkoztak: úgy mint az orvostudomány, fizika, kémia, biológia.

De eljön a nap — és nem is sokára — amikor új nyelvet találunk, és a Szentlélek valósága nagy erővel mutatja meg magát a kutatóknak is, mint ahogy az Teilhard de Chardin esetében történt, aki a sivatagban az anyagot tapasztalta meg; a követ, amin az éjszaka a feje nyugodott, érezte Isten jelenlétével teljes élőnek. Mint ő, a kutatók az anyag himnuszát fogják énekelni, mintha a modern világ érett kommentára volna az a Teremtés könyvéhez.

„Légy áldott, kesernyész Anyag, meddő rög, kemény szikla. Te csak erőszaknak engedsz, s dolgozni kényszerítesz, ha enni akarunk.

Áldott légy, veszélyes Anyag, viharos tenger, legyőzhetetlen szenvedély. Fölfalsz, ha le nem láncolunk.

Áldott légy, egyetemes Anyag, határtalan Tartam, parttalan Éter; csillagoknak, atomoknak és nemzedékek hármasság mélysége. Túlcsondodva áradsz, szétdobod szűk mércéinket, s ezáltal feltárod, hogy mily nagy az Isten.

Áldott légy, áthatolhatatlan Anyag, mindenütt ott feszülsz lelkünk és a Lények Világa közt, s ezért epedve vágyjuk, hogy szétszakíthassuk a jelenségek varratlan köntösét.

Légy áldott, halálhozó Anyag. Egyszer majd szétporlatsz bennünk s erőnek erejével dobsz a létezők kellős közepébe.

Anyag, tenélküled, támadó erőid híján, kiszakító karjaid nélkül — tunyán élnénk, gyerekesen; egyhelyben topognánk; önmagunkat sem ismernénk, és Is-

tent sem. Te lerontasz és bekötözöl, ellenállsz és hajolva engedsz, fölborítasz és építesz, leláncolsz és föl-szabadítasz. Lelkünk nektárja, Isten Keze, Jézus Teste, Anyag, áldalak.

Köszöntlek forrás! Lelkünket hordod nyugodt méhedben. Tiszta kristály vagy, belőled épül az új Jeruzsálem.

Üdv néked, isteni Erőtér, Teremtő Hatalomtól terhes. Óceán vagy, melyet a szellem korbácsol. Anyag vagy, a megtestesült Ige gyűr és kelt életre téged.”¹

Igen, a modern ateizmus és a hit között csak egy lehetniyi fátýol húzódik. Ezt magamban is éreztem, és micsoda örömmel téptem szét!

Most egynek érzem magam:

egynek magammal,
egynek a testvérekkel,
egynek a természettel,
egynek a galaxissal,
egynek Istennel.

És létemet öröm tölti el, mert egynek lenni a Mindenség Egyetlenével a legmélyebb emberi boldogság forrása.

Ha minden ez az Egy, és ha a dolgok határtalan sokasága visszavezethető az isteni Lét egységére, ez azt jelenti, hogy minden dolgok fölött a Szeretet ural-kodik, és Isten maga a Szeretet. Azt is jelenti, hogy a háború, az egoizmus, vagy a sötétség jelenlegi hatalma a megváltott, megmentett emberiség éretté válá-sával végérvényesen meg fog szűnni.

¹ Pierre Teilhard de Chardin: A Mindenség Himnusza, Ahogy Lehet, 1970, 52 kk. (Rezek Román OSB ford.)

Ha minden ez az Egy, mondhatom, a béke már eljövendőben van, hogy az otthon adott vacsora egy univerzális vacsorának a jele, amit Jézus Isten országának nevezett, ahol „Isten velünk van”, ahol az egyetemes emberiség boldogságot talál és a történelem harmóniája győzelmet arat a káosz felett.

Arra kértél, testvérem, segítsek neked Istent a városban is megtalálni, pusztai magányodat az aszfaltdzsungelban, melyet naponta bejársz; Isten jelenlétét érezni, ott, ahol éppen vagy.

Vállalkoztam rá.

Oththonodban hagytalak.

Megmutattam neked, hogy a dolgok, amiket láatsz, a helyzetek, amiket átélsz, Isten „tartózkodási helye”, jelenlétének „környezete”, logikájának léte, az Ő keze érint — gyümölcsöző valóság — , mely lét-rehozott téged.

Állj hát kitért ablakodhoz, keresd a helyet, ahol pillantásoddal a legtágabb horizontot átfoghatod, hajts térdet szegény kereső szíved alázatával, és imádkozz velem:

*Jöjj, Szentlélek Istenünk,
Add a mennyből érzénünk
Fényességed sugarát.*

*Jöjj, szegények atyja te,
Bőkezűség Istene,
Lelkünk fényed hassa át.*

*Édességes vigaszunk,
Drága vendég, szomjazunk,
Édes lélekújulás!*

*Fáradottnak könnyülés
Tikkadónak enyhülés,
Sirónak vigasztalás.*

*Boldogságos, tiszta fény,
Szállj meg szívünk rejtekén,
Híveidnek napja légy!*

*Ihleted ha fényt nem ad,
Emberszívben ellohad
Minden erő, minden ép.*

*Mosd meg, ami szennyezett
Asszúságra hints vizet,
Orvosold a sebhelyet.*

*Símogasd a darabost,
Fölmelenged a fagyost,
Útra vidd, ki tévelyeg.*

*Add, vegyék el híveid
Kik hitük beléd vetik,
Hétszeres kegyelmedet.*

*Jámbornak jutalmazást,
Engedj boldog kimúlást,
Mindörökké mennyeket¹.*

¹Sík Sándor ford.

Minden az Ő létének jele

Kedd

Minden Isten létének jele. Nem létezik semmi az Ő jelenléte nélkül. Meg kell tanulnom a sivatagot a városban elviselni és az Ő szeretetével átlényegíteni.

Dicséret: Zsolt 42
 Zsolt 18
 Sirák fiának éneke (Sir 42,15
 -43,33)

Vecsernye: Zsolt 16
 Zsolt 130
 Zakariás éneke (Lk 1,67-79)

Olvasmány: Kiv 16
 Kolosszeieknek írt levél
 János evangéliuma 13

Isten mindenben jelen van, minden az Ő létének jele.

Mint ahogy testem személyiségem látható jele és annak kifejezője, úgy minden látható és láthatatlan Isten létének ismérve, Őt hirdeti állandóan és megteveszthetetlenül.

Nem létezik egyetlen sejt, egyetlen atom, egyetlen vessző, semmi sem, ami elkülöníthetné magát az Egész egységétől, ettől a megingathatatlan logikától, harmóniától, összhangtól.

A jelek mesélték el történetemet, magyarázták meg vágyaimat, világították meg kérdéseimet.

Egy madárfészek, vagy egy farkasverem jele számomra az egész világmindenség lelkét foglalta egybe. Newton törvényét az égitestek vonzásáról a János-evangélium prológusa előzményének tekintem.

Egy kémiai vegyületben az emberek és dolgok közti összefüggést látom, és a testek áthatolhatatlansága meghatározza meddig terjed szabadságom.

De ahol a jel folytonos hívássá válik, egyértelmű utalássá arra, amit ki akar fejezni, ott már a közlésben és jelzésben egy más Jelenlét érkezik el hozzám.

Minden amit látok, minden amit hallok, minden visszatérő hajnal, minden átélt találkozás valakinek a jele, aki előttem jár és rám vár: Isten.

Mindenesetre mondhatnám: „nem hiszek benne”.

Hatalmamban áll — és ez az igazi bűn, melyben elmerültem — hogy ne higgyek, hogy nemet mondjak a reménynek, lehetőségem van nem szeretni, de... abban biztosak lehettek, hogy a jel nem fog hívásával felhagyni az idők végezetével sem.

Balgaságomban mondhatom: „Létedről nincs bizonyítékom, nem hiszek neked... valószínűleg az ősnemzés szülöttje vagy, a véletlen gyümölcse — de ez biztosan nem az az út, mely békéhez, örömhöz vezet.

Mindaz, amit így elérhetek, talán bizonyos nyugalom, csöpp melankólia, rideg nemtörődömség.

Ujjongás és boldogság sosem lesz a részem, és örökre nélkülözni fogom a szeretetet.

Hogy a jelet, melyet látsz, felfoghasd, hogy jelentését megérthesd, kicsinynek kell lenned és szelíd szívűnek.

Másképpen nem megy!

Hihetetlen ostobaság, de sokaknál ez az ok, hogy a valóságon kívül maradnak: „*Hallván hallotok, de nem értetek, nézvén néztek, de nem láttok*” (Mt 13,14).

És Isten szorosán melletted megy el!

Jézus fenyegető szavakat használ, olyan komolyan veszi ezt: „*Bizony mondom nektek, ha...nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, nem mentek be a mennyek országába*” (Mt 18,3).

Értitek?

Nem léphettek be oda.

A mennyek országába belépni annyit jelent, hogy kezded fölfogni a dolgokat, fölfigyelni a „láthatatlan Jelenlévő” szavára, amelyet végtelen sok jelen keresztül intéz hozzád, melyekben elmerülsz,

mint egy csepp az óceánban,

mint egy levél az erdőben,

mint egy hangya a hegységben.

De a belépéshez, megtéréshez egy gyermek szíve szükséges.

És ezt kérned kell.

Hogy foghatnád mindezt föl egyedül értelmekkel?

Isten misztériuma az ember szívében gyökeredzik, és ha először az agy fogja is föl, visszhangot egyedül a szeretetben talál.

Ha szeretsz — megértesz.

Valójában a szeretet jelenti a kapcsolatot.

A szeretet magyarázza, fejt ki, érteti meg a jelet. Ha látod házadat, az a szeretetben másik házzá válik, amely a mennyben található.

Látsz egy menyegzői lakomát, ez Isten népévé válik, mely a szeretetben egyesül, melyben az Isten és az ember közti bensőséges kapcsolat jut kifejezésre.

Annak aki szeret, az idő az örökkévalóság ellentétjévé válik, úgy mint a tér a „téretlenség” ábécéjének első betűjévé, a látható a láthatatlan eszményi terévé lesz és szívedben az erőszak és háború is az egyetemes béke álmának katalizátorává válik.

A halál oldja fel a mélyben az első kérdéseket Istenről, aki mindent újjá alkot, akinek hatalma volt Fiát a halálból feltámasztani.

Ne félj, Testvérem.

Tudom, hogy nehéz hinni, de biztosítalak, még nehezebb nem hinni.

Törekedj arra, hogy olyan legyen szíved és szemed mint a gyermeké, és akkor minden könnyebb lesz.

Lásd a dolgokat és olvass bennük: ne félj, hogy időt veszítesz, ha a tengerparton sétálsz vagy ha éppen mikroszkópon keresztül a parányinak harmonikus szerkezetét vizsgálod.

Isten megérezése, az Istenben való hit, abban a jelenben születik, mely éppen előtted van, és nem ok nélkül, nem véletlenül tekint terád.

Ne gondold, hogy csak te nézel a dolgokra; próbáld elképzelni, hogy a dolgok néznek rád: Isten tekint rád esti sétádon a város fényeiből, és a felhőkből, melyeket a szél mint nyáját terel az égen.

Isten ölel át a széllel, mely hajadat lebbenti, és Ő csókol a hajnal első sugarával.

Isten keze, mely megérint, szerszámod lehet napi munkádban, és a vonat sípolása is, mely a lakásodhoz közeli viadukton robog, az Ő üdvözlését közvetítheti.

Ha azt akarod, hogy a teremtség dolgai, melyek körülvesznek, ne szórják szét figyelmedet, töltsd meg őket Isten jelenlétével.

Hiszen órála beszélnek neked. Ha azt akarod, hogy az utcák, amelyeken épp áthaladsz, eszményi kolostorod folyósójává váljanak, szemléld azokat Isten jelenlétének fényében.

A munkában nem fogsz többé oly kötelességet látni, mely imádságodban akadályoz, ha meglátod benne az alkalmat, hogy engedelmeskedj a szónak, mely füledben cseng: *„Arcod verítékével eszed kenyeredet”* (Ter 3,19).

Az emberek végtelen ellentmondásaikkal már nem zavarhatnak össze, ha arra törekszel, hogy úgy lásd őket, mint Jézus, és azt érezd, amit Ő: *„Sajnálom a tömeget”* (Mk 8,2).

Isten, — aki a jeleken át érkezik hozzád — jelenlétével környezetedet, melyben élsz, eszményi templom-má varázsolja, melyben Őt *„lélekben és igazságban”* (Jn 4,24) imádhatsz.

Lehet-e előbb valami a te pusztai magányodnál, ha ott maga az Élő lakik?

De most egy lépéssel előre kell menned.

Isten jelenléte — jelek révén — csak az első lépés. Szegények volnánk, ha Isten itt megállna!

Akkor még az Édenkertben volnánk, a fák alatt keresnénk Őt és jó szomszédságban lennénk vele.

Egészen más dolgok történtek azóta Isten radikális szeretetének erejével!

Isten nem arra rendelt minket, hogy szomszédunk legyen, hanem arra hívott, hogy gyermekei legyünk. Nem elégszik meg azzal, hogy „jó napot”-ot mondjon nekünk, hanem magára veszi gondjainkat, korlátainkat, egészen addig, hogy Fia meghal értünk.

Amit kínál nekünk, az nem eszmék és imádságok pompája, hanem vérrel pecsételt szövetség.

Zavartan bámulhatunk csak, hogy micsoda hatalmas terve van Istennek velünk!

Úgy tűnik nekem, szükséges, hogy csak apránként higgyük, amit Isten közöl velünk, mert ha tényleg egyszerre hinnénk el mindent, amit mond, eszünket vesztenénk örömlünkben.

De térjünk vissza a jelenlét témájához.

Isten jelenléte a dolgokban, a történelemben, bennem: élő jelenlét.

Mert Isten szeret, alkot, gyermekévé fogad engem.

Jelenléte bennem teremő jelenlét.

E teremő folyamat két ütemben megy végbe.

A Teremtés könyvében szereplő öntudatlan, kezdeti idő, mikor „*Isten Lelke lebegett a vizek felett*” anélkül, hogy engedélyemet kérné, agyagból gyúr, vagy csillaggá, mezei virággá, harmónikus állattá terem; — és a másik idő, „*az idők érettsége*”, melyben a Lélek engem is, mint Máriát, „*árnyékával borít be*” és az „*igen*”-t várja tőlem.

És mert Isten gyermekévé akar tenni engem, saját képmására kell hogy teremtsen; szabaddá tesz, és mert azt akarja, hogy családjához tartozzak, lehetőséget ad arra, hogy elfussak hazulról.

Szabadságunk misztériuma Isten szeretetének nagysága által született, mert igazán nagy szeretet nem létezik szabadság nélkül.

Isten önkéntes szeretetet vár tőlünk, mert a szeretet abszolút.

És ami abszolút, azt nem lehet kényszeríteni.

Isten maga sem kényszeríthet arra, hogy szeressük Őt.

Csak javaslatot tesz mindig, szövetségre hív és ennek teljességét nevezi az Evangélium Isten országának vagy a mennyek országának.

„...közel van a mennyek országa” (Mt 3,2) — nyilatkoztatja ki Keresztelő Szent János.

„...már itt az Isten országa” (Mt 12,28) — erősíti meg Jézus.

Isten országa azt jelenti, hogy Isten velünk van.

És az a hír, hogy Isten köztünk vert sátrat.

Ez oly boldogító hír, hogy Örömhírnek nevezzük.

Az Evangélium lényege, hogy ezt hirdesse az emberiségnek, és hogy életünknek megváltozott jelentést adjon.

János foglalja össze híres prológosában ezt a kinyilatkoztatást, mely már egyedül elég ahhoz, hogy boldoggá tegyen bennünket.

*Kezdetben volt az Ige,
az Ige Istennél volt,
és Isten volt az Ige,
ő volt kezdetben Istennél.
Minden általa lett,
nélküle semmi sem lett,
ami lett.
Benne az élet volt,
s az élet volt az emberek világossága.
A világosság világít a sötétségben,
de a sötétség nem fogta föl.*

*A világba jött,
a világban volt,
általa lett a világ,
mégsem ismerte föl a világ.
A tulajdonába jött,
de övéi nem fogadták be.
Ám akik befogadták, azoknak hatalmat adott,
hogy Isten gyermekei legyenek.
Azoknak, akik hisznek benne,
akik nem a vérnek vagy a testnek vágyából
s nem is a férfi akaratából,
hanem Istenből születtek.
S az Ige testté lett,
és közöttünk élt.
Láttuk dicsőségét,
az Atya Egyszülöttének dicsőségét,
akit kegyelem és igazság tölt be. (Jn 1-5; 10-14)*

A föld története azóta a mennyek története.

Isten és ember közös sorsban kapcsolódott össze.

Az ember érdeke Isten érdeke.

Az ember lakhelye Isten lakhelye.

Egyetlen birodalom egyesíti Istent és az embert: a mennyek országa.

Az országot, melyben Isten „*kiragadott minket a sötétség hatalmából*” (Kol 1,13), mennyek országának nevezzük.

Ez a birodalom számunkra még titokzatos.

De fontos tudni: mint ember, e föld lakója, egy állam polgára vagyok, innen útlevelem van, mégis ugyanakkor zsebemben van egy másik útlevél is a mennyek országáé.

Olyan vagyok mint a partizán a még el nem foglalt országban, amit meg akar hódítani.

Ha komolyan érdekel, rögtön észreveszem, hogy valakinek terhére vagyok. Azt is tudom, hogy vannak akik nem tudnak elviselni, tudom, ha egy partizánra rátalálnak, igyekeznek megsemmisíteni.

Nekem ezzel szemben semmi szándékom sincs bárkit is megsemmisíteni, már csak azért sem, mert útlevelem szerint Krisztus követője vagyok, akikre ez érvényes:

*„Boldogok az irgalmasok,
Boldogok a békeességben élők”*

sőt még ez is:

„Boldogok, akik üldözést szenvednek”.

Mily különös birodalom ez! Ki tudja megérteni?

Az azonban világos: ez az ország ma kezdődik, a megtéréssel, és nem vár halálomig, hogy megbízatást adjon nekem.

Ma!

Ma már az én országom.

Ma kell hát cselekednem.

Tudom, hogy ennek a birodalomnak nem lehet vége, hogy határai túlmutatnak a halálon, hogy az idő a mérhetetlenbe tágul, hogy „eszkatológikus” — így mondjuk mi egymásközt —, de ez a birodalom már köztünk van és minden vonatkozásban kötelez.

Nem lehet a Diogneteshez írt levélnél jobban összefoglalni és látni a keresztények — Isten országának partizánjai — helyzetét a római birodalomban.

Ezért ok nélkül félték a rómaiak attól, hogy a keresztények megdönthetik hatalmukat. Mert a keresztények egészen másra gondoltak. A Diogneteshez írt levél ugyanis így jellemzi őket:

„A keresztények nem különböznek a többi embertől sem hazájukra, sem nyelvükre, sem szokásaikra való tekintettel.

Nem laknak külön városban, nem beszélnek különleges tájszólást, életformájukban nincs semmiféle visszataszító.

Nem állítják magukról, mint annyi más, hogy valamiféle emberi eszme előfutárai.

Nem oszlanak szét görög vagy barbár városokban előre megállapított létszámban.

A helyi szokásokhoz igazodnak ruházatukban, étkezésükben és életmódjukban, jóllehet szellemi hazájuknak valóban különös és igazán paradox törvényeit hirdetik.

Mindegyik saját szülőhelyén él, de mint ott tartózkodó idegen.

Minden polgári kötelességüket teljesítik, és alávetik magukat a törvénynek, de mint külföldiek.

Bármelyik idegen országot saját hazájuknak tekintik, és bármelyik haza számukra idegen föld.

Testben élnek tehát, de nem élnek a test szerint.”
(Levél Diogneteshez, 5)

Most egy példával próbálom megvilágítani, hogyan lehet valakit a mennyek országába toborozni.

Lukács mondja ezt el evangéliuma 19. fejezetében.

(Jézus) „aztán odaért Jerikóba és végigment rajta. Élt ott egy Zakeus nevű tehetős ember, a vámosok feje. Szerette volna látni Jézust szemtől szembe, de a tömeg miatt nem tudta, mert alacsony termetű volt. Így hát előrejutott, fölmászott egy vadfügefára, hogy láthassa, mert arra kellett elhaladnia.

Amikor Jézus odaért, fölnézett és megszólította: 'Zakeus, gyere le hamar! Ma a te házában kell megszállnom.'

Erre gyorsan lemászott és boldogan fogadta.

Akik ezt látták, méltatlankodva megjegyezték, hogy bűnös emberhez tér be megpihenni.

Zakeus azonban odaállt az Úr elé és így szólt:

‘Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyszer annyit adok helyette.’

Jézus ezt felelte neki: ‘Ma üdvösség köszöntött erre a házra, hiszen ő is Ábrahám fia. Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett.’” (Lk 19,1-10).

És így Jézus Zakeust megnyerte. Az ettől kezdve tudta és érezte, hogy mi a mennyek országa. Felismerte, hogy ki a király és megértette, hogy mit akar; mélyen átérezte a hívást és bátran válaszolt.

E találkozás — Isten hívása és ennek a hívásnak konkrét elfogadása, a kérés, hogy légy szegény: „*boldogok a szegények*” és a konkrét felajánlás: „*vagyonom felét a szegényeknek adom*” — maga az „*esemény*”.

A mennyek országa nem szép frázis, nem üres fecsegés, nem ködös ígéret. A mennyek országa tény, két komoly és valódi akarat találkozása, a fény, a szeretet, az igaz élet felé fordulás, mert Isten a Fény, a Szeretet, az Élet.

Megérted hát, hogy milyen messze vagyunk még a mennyek országától?

Nem is lehet elgondolni.

Csak fecsegünk, fecsegünk róla, ennyi az egész.

Mire jó ez?

Jézus azt mondta: „*Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja nekem: Uram, Uram. Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát*” (Mt 7,21).

A bejutáshoz nem beszélni kell, hanem cselekedni.
Isten elvárja tőlünk, hogy egész valónkkal kötelezzük el magunkat.

Állandó folyamatos megtérés ez.

A mennyek országában csak a tettek számítanak.

Van egy másik tény, mely tulajdonképpen nem is tény, mégis polgárjoga van a mennyek országában, és ez a „szegények vágya”.

Ez széles mint az óceán.

És szép, mint a fény.

És éget, mint a tűz.

A „szegények vágya” fájdalmas feszültség az emberben egy álom felé, mely meghaladja lehetőségeit.

Ez adódik, ha Isten az emberben él és melegét árasztja rá.

A szegény ember gyöngeségében, korlátaiban Isten egyéni vágya is jelen van.

Akkor fekdhatsz betegen az ágyban, a világ végéig hurcolhatod nehéz küldetésedet, megalázhatnak bűneid, mégis epekedsz álmaidban a fény és szentség után.

A „szegények vágyai” határtalanok, mihelyt behatolnak az Élet Urának üdvkörébe.

Ezzel a vágygal otthon érezhetik magukat az igazi életben, mely maga az Isten, az Ő fényébe juthatnak és az Ő szeretetét élvezhetik már itt a földön.

Az emberiség legnagyobb része azonban képtelen részt venni ebben a küldetésben.

Az egyik gyöngeségből, a másik szegénysége miatt, a harmadik tudatlanságból mond csődöt a tettek útján. Legyőzve, megalázva, kizsákmányolva nem marad más számára, csak a könnyek.

De ha a sírás, a szenvedés után felébrednek és megértik, ki is az Isten, hogy mit akar belőlük és szegénységükből teremteni, akkor felfedezik az élet és Isten országának legnagyobb titkát: Istennél nem számít, hogy mit tettél vagy nem tettél, nem számít a siker, vagy sikertelenség, ami egyedül számít, az a szeretet.

És ha szeretetem nem valósul meg tetteikben, megvalósul ma vágyaimban és szegénységemben.

És ha szeretetem nem valósul meg házasságban, akkor megvalósul a nőtlenségemben.

Vágyainknak nincsenek határai, és tényleg mondhatjuk:

„Mi magunk vagyunk a saját vágyaink.

Az az enyém, ami után vágyom”.

Cselekedeteimben felfedeztem korlátaimat, tehetetlenségemet, és vágyaimban megvalósítottam igaz álmaimat. A valóságban megértettem a földet, vágyaimban megéreztem Isten országát.

Borzasztó volna, ha az Isten országa emberi tevékenység eredménye lenne. Nem azért, mert igazságtalanság volna ez, hiszen akkor Isten országa nem lenne más, mint az erősek, okosak, kapzsis és ravaszság öröksége; hanem azért mert akkor igen jelentéktelen ügy volna.

Nem, Isten országa a végtelen vágy eredménye, mely a szegények szívében született és átáramlott a legigazabb szegény — Krisztus — átdöfött szívébe.

*Az ország, ahol a szeretet
uralkodik*

Szerda

A mennyek országa Istent jelenti, aki bennünk él: ennél csodálatosabb hír nem is létezhet. Isten együtt él velem — Isten a szövetségesem. Életem isteni létté válik, történetem szent történetté.

Dicséret:	Zsolt 23 Zsolt 122 Tóbiás éneke (Tób 13)
Vecsernye:	Zsolt 8 Zsolt 126 Menyegzői ének (Jel 19,1-10)
Olvasmány:	Ezekiel 36 Ozeás 2 Lukács evangéliuma 13

Tegnap a mennyek országáról beszéltünk, erről az égi, titokzatos, elrejtett birodalomról, ahová a szeretet íratott be engem, ahová a remény vezet, amit a könnyörületesség fedett fel előttem; ami nem más, mint *„az élet és igazság országa, a fény és a szeretet országa, a jog és a béke országa”*.

Ez az ország számunkra készült *„a világ kezdetétől”*, (Mt 25,34) és *„nem jön el szembetűnő módon”* (Lk 17,21).

Ez az az ország, ahová Krisztus vezetett be minket, amikor kiszabadított a *„sötétség hatalmából”* (Kol 1,12), és ez, amelyről azt mondta: *„Milyen nehéz a gazdagnak bejutni az Isten országába”* (Lk 18,24).

És ez az a mennyei ország, *„ahol nevetek föl van írva”* (Lk 10,20).

És ez: *„Hasonlít a mustármaghoz, amelyet egy ember fogott és elvetette a kertjében. Kikelt, és hatalmas fává terebélyesedett, úgyhogy az ég madarai tanyáztak ágai között”* (Lk 13,19), és ide *„Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről és helyet foglalnak az Isten országában”* (Lk 13,29).

Ezt tudjuk az Evangéliumból. De azt is tudjuk, hogy ez a birodalom több, mint törvényhozó hatalom, nem csupán egy bizonyos terület, ez Személy, aki nem más, mint maga Jézus.

Jézus ez ország egyetlen jellemzője.

Hitem gyújtópontja, reményem ereje, szeretetem mozgatója ez a Személy: Jézus Krisztus.

Az eszményi forradalom szálait Ő tartja kezében, Ő minden találkozás központja.

Ő a tanácsadó.

Ő a vigasz.

Ez rendkívüli módon leegyszerűsíti a dolgokat.

Ezáltal sokkal könnyebben bontakozhat ki a szere-

tet dinamikája: ez mindig kapcsolat két személy közt.

Én — te,

és ebben a „te”-ben Isten van, aki nálam verte föl sátrát, és Jézus Krisztusnak hívják.

*„Az Úr pásztorom
és nem hiányzik semmi,
mert zöldellő mezőn hagy elpihenni,
csendes vizek mellé visz engemet,
hogy felüdítse tikkadt lelkemet.”*

(Zsolt 23)

Abban hinni, hogy Isten a pásztorom, aki vezet, aki nevemen szólít, biztonsággal és szeretettel tölt el.

Gyöngeségem abból fakad, hogy egyedül érzem magam a nagy városban.

Különösen akkor, ha nem értek valamit, ha szenvedek, ha könnyeimmel küzdök, mikor korlátaim felismerése a tehetetlenség falába ütköztet, mikor szegénységem megérteti velem, mit jelent embernek lenni, akkor kell fejest ugranom a reménybe és hinni a lehetetlenség Istenében. — És ehelyett?

Túlságosan gyakran bezárkózom önmagamba és elfelejtem azt, amit az imádságban mondtam:

„Uram, te légy az én pásztorom”.

És akkor felejtkezem meg erről, amikor pedig a legnagyobb szükségem volna rá.

Nem vagyunk egyedül az élet útján: ez kell, hogy hitem vezérgondolata legyen.

Istenre egészen konkrétan számíthatunk.

Ő az, aki segíthet nekünk.

Ha a gyermek az anyaölből csak saját erejére és ügyességére támaszkodva akarna megszületni, sosem látná meg a napvilágot.

De ott van valaki, aki segít neki.

A természet dinamikája, a Titok, mely megelőzte, a nemzedékek rendje, melybe beletartozik, mind segítenek neki, hogy elérje az élet partját.

Gyöngeségünk, hogy magunkat nézzük, mindig magunkat, csak magunkat.

Nem vesszük figyelembe, hogy anyánk velünk van, hogy Isten az anyánk, akiben élünk és vagyunk.

És aki segíteni fog, hogy meglássuk a fényt.

A mennyek országa Istent jelenti bennünk.

A messiási idő az az időszak, melyben ezt az igazságot kihirdetik, melyben ez az igazság Isten akaratából lehetővé válik.

Ez az Evangélium magva, Örömhír a szegényeknek.

Ki a szegény?

Én vagyok az, Isten gyermeke az anyaöl sötétjében, aki a világba kiáltja korlátait és tehetetlenségét.

De most itt a csodálatos hír és ezt megjegyzem magamnak.

Ma hirdették ki.

A valóság létezik már tehát, de mit kezdjek vele, ha nem vagyok elég érett arra, hogy felfogjam.

Isten nem jelent nekem semmit, ha nem fedezem föl, hogy Ő az élő Létező.

Nem ér semmit, ha hozzám jön, és én nem veszem észre.

A messiási idő kapcsolatban van a hit érettségével. Csakugyan nem következett be azonnal. Nem jött el Ádám történetének kezdetén, sem saját életem kezdetén. Akkor érkezik el, mikor az ember már képes a megértésre, amikor már éretté vált.

A messiási idő a szeretet ideje, vagyis az a pillanat, mikor Isten „te”-vé válik.

A megelőző korok előkészítették jövőtelét, a messiási idő az eljövendő.

A szeretet jelene.

Az önátadás jelene.

Élet kettesben.

Szent történet, mely számomra elkezdődött.

Szent történetem abban a pillanatban kezdődik, mikor hitben felfedezem, hogy nem vagyok többé egyedül, hogy most már mindig Istennel együtt megyek utamon.

És végetért a félelem.

Kettesben vagyunk.

Ő a király, én az alattvaló, és együtt teremtyük, fejlesztjük a mennyek országát. Mindig kettesben.

De Ő sokkal fontosabb, ezt meg kell hagynom.

Nevetségesen hangzik, de az ember tényleg olyan, hogy fontosabbnak tartja magát Istennél, azt hiszi, ő van a dolgok és események középpontjában.

Nagyon, nagyon kevesen vannak, akik Istent helyezik a középpontba és hittel függesztik rá a szemüket.

Pedig segít a kemény valóság, a szegénység, a gyöngeség és bűn, hogy eljussunk idáig, de olyan büszkék vagyunk, hogy sokunk csak akkor jut el a hitig, ha már teljesen összetört.

Nem hiába az alázat az erények királynője; csak általa juthatunk el Istenhez.

Óriási lépést teszünk ezen az úton azon a napon, mikor hitünkkel felfedezzük, hogy történetünket nem egyedül formáljuk. Vele tesszük ezt.

És Ő az első, mi csak a másodikak, ha egyáltalán...
Elhivatottságom az Ő kezében nyugszik, mielőtt az
enyémbe helyezné.

A jövőm Őbenne van.

Vannak leányok, akik ha egy bizonyos kort elér-
nek, mély szomorúságba süllyednek, mert úgy tűnik
nekik, nincs többé holnapjuk.

Némelyeknél ez tragédiába torkollik, és a félelem
attól, hogy nem tudják önmagukat kiteljesíteni, vagy
esetleg nem mennek férjhez, megbénítja őket.

És mennél inkább szenvednek, annál jobban ma-
gukba zárkóznak. Mennél jobban vágynak a messze-
ségbe, annál inkább visszahúzódnak a szürke hori-
zont mögé.

De ha hitben képesek arra, hogy szemüket szilár-
dan Istenre függeszték, hogy közelükben érezzék Őt,
szövetségben, mint királyukat, barátjukat, testvérü-
ket, atyjukat, akkor nem fognak többé a titokzatos
sors ellen lázadozni és lassan felismerik az elhivatott-
ság igazságát, mely nehezebb, de mélyebb, fájdalma-
sabb, de igazabb.

Mindenkinek megvan a maga útja, és az a leg-
szebb, melyet Isten ajánl. Egy másikat akarni balga-
ság; csak hiábavaló szenvedést fakaszt, ha az ember
nemlétező dolgokhoz köti magát, és olyan úthoz,
mely nem neki való.

A mennyek országát vállalni azt jelenti, hogy vállal-
juk küldetésünket, melyet Isten a valóságból terem-
tett, amelybe mi is beletartozunk.

De Isten előtttem jár.

Azért Isten, mert mindent megelőz, magát a terem-
tést is.

Megelőzi Ádámot.

Megelőzi Ábrahámot.

Megelőzi Dávidot.

Ő az, aki hivatást ad mindenkinek.

Ádámot életre hívja, Ábrahámot arra készíti, hogy elhagyja hazáját, Dávidnak éneket tanít, Mózesnek hatalmat ad, hogy vezesse népét.

És hogy megértsék: Ő az, aki cselekszik, aki hív, aki éltet, elvezeti őket szegénységük határaihoz.

Ádámnak ez a határ az emberi gyöngeség, Ábrahámnak Sára terméketlensége, Dávid számára szörnyű, megalázó bűne, Mózesnek a Vörös-tenger áthalthatatlan volta és népének állandó „morgása”.

Isten az embert mindig elvezeti saját határaihoz — és a legvégső határ a halál, mely előtt senki sem menekülhet — hogy az Örömhírt megértse és általa boldog legyen.

És az Örömhír az, hogy Isten az Isten, hogy Isten a lehetetlenség Istene, Ő az az Isten, aki Sára fonnyadt és kihalt övét termékennyé teheti, aki a tengert megnyithatja.

Ő az élő Isten.

Ő az Isten, aki vezet minket.

Ő az Isten, aki feléleszti a holtakat.

Ő az örökkévaló Isten.

És Ő az Isten, aki azt akarja, hogy örökre az ő birodalmába legyek.

Sorsunk olyan jelentős, elhivatottságunk annyira radikális, hogy kompromisszumokra, félszívvel szolgálásra nem ad lehetőséget.

„Szeresd Uradat, Istenedet szíved, lelked mélyéből, minden erőddel” (M Törv 6,5).

Isten tényleg mindent vár tőlünk, maga mondja, hogy Ő féltékeny Isten.

Az Ő féltékenysége persze teljesen különbözik a miénktől: ha azt akarja, hogy szeressük Őt, ez azért van, mert tudja, hogy ebben a szeretetben találjuk meg boldogságunkat.

Saját érdekünk, hogy szeressük Őt.

Ha nem sikerül, hogy ebben az életben szerelmek legyünk Istenbe, akkor elvesztünk.

Szeretet nélkül tökéletlenek, éretlenek, unalmasak vagyunk, és számunkra nem létezik a Paradicsom.

Habozás nélkül felállíthatjuk az egyenleget: Isten szeretete egyenlő a békével, örömmel, ujjongással, termékenységgel, Paradicsommal. Nem szeretni egyenlő a háborúval, szomorúsággal, magánnyal, tökéletlenséggel, halállal, pokollal.

Ezért mondom, hogy elhivatottságunk olyan radikális, hogy félmegoldásokra nincsen lehetőség.

„Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5,48).

Isten országának követelményei azonosak a szeretetével, mely természeténél fogva a közöset keresi, vagy arra törekszik.

Isten szeretete arra kényszerít minket, hogy hasonlóakká váljunk Őhöz, az Ő ízlése szerintiekké.

Nincs kiút.

Ha Isten a fényt szereti, szeressük mi is a fényt.

Ha Isten megbocsájt, nekünk is meg kell bocsájtani egymásnak.

Ha Isten Fia szeretetből meghal értünk, tudjunk mi is meghalni szeretetből.

Isten országát felépíteni éppen azt jelenti: fáradozni és dolgozni, hogy hasonlóak legyünk Istenhez, Jézus példájára.

Éspedig nem fecsegés, hanem tettek által.

A mennyek országa minden alkalommal növekszik, ha valamit teszünk a szeretet viszonzásaként, vagyis viszonzásul Istennek, Aki maga a Szeretet.

Amikor enni adok az éhezőknek,
amikor maglátogatom a foglyokat,
amikor felöltöztetem a mezteleneket,
amikor ellenségemnek megbocsájtok,
amikor szétosztom javaimat,
amikor magvigasztalom a szenvedőket,
amikor az élőkért és holtakért imádkozom.

De a szeretet követelményei még tovább mennek, túlmutatnak a jón, a tetteken, az elhivatottságon.

Túl az Ígéreten.

Ábrahám a legradikálisabb példa erre, az ő drámája, az ő élete a mi drámánk és a mi életünk is.

Figyelj.

Éppen hogy megkapta a pátriárka a megígért fiút, aki számára a végre elért eszmény, elhivatottsága legtisztább, legdrágább álma, mikor Isten így szól hozzá: „*Add nekem egyetlen fiadat*” (Ter 22,2) és azt kéri, hogy áldozza föl neki őt a hegyen.

Mit jelenthet az ilyen kérés? Milyen fény áradhat ennek a kérésnek sűrű sötétjéből?

Jól ismerjük a titkot, mélyen bennünk él mindannyiunkban, ott ahol a szeretet őrzí drága kincsét. Isten adományai olyan csodálatosak, hogy hajlunk eszményítésükre.

Izsák Ábrahám eszményévé vált.

Elhivatottságunk büszkévé tehet bennünket.

Akkor elhomályosodik bennünk Isten abszolút átetszősége.

„Add nekem egyetlen fiadat” szól Isten a pátriárkához, aki mindannyiunkban benne él.

Ezt az igényt támasztja Isten minden adományával.

Hogy elkerülje a veszélyt, hogy Izsák váljon Ábrahám atyjává, és akadályozza a szeretet útján, vagy hogy egy szép napon saját jócselekedetünket imádjuk térdreborulva, Isten visszaköveteli adományát.

Isten nagyobb.

Szeretetének követelményei köteleznek bennünket arra, hogy továbbmenjünk.

Azzal vagyunk azonosak, amit elajándékoztunk.

És csak aztán, ha tisztán és fájdalmasan, mint Ábrahám, feláldoztuk életművünk gyümölcsét, „fiát”, kapjuk vissza azt, mint ő, tökéletes szabadsággal.

Csak Isten, az abszolút Lény iránti szeretetünk tarthat vissza minket a bálványimádástól, csak ez őrizheti meg szabadságunkat.

Isten szeretete nélkül előbb vagy utóbb mindannyian saját küldetésünk rabszolgájává válunk, fiunk fiává, aki meddő birtoklásvágyával a végtelen szeretet útját elzárja előlünk.

Lukács evangéliumát olvasva Jézus gyermekkoráról, mindig érthetetlen volt számomra, hogy lehetett Mária és József olyan szórakozott, hogy a jeruzsálemi zarándokúton elveszítették Jézust.

Ostobaságomban azt mondtam: én biztosan nem veszítettem volna el Őt. Inkább lábamhoz kötöttem volna, mint ezt a sivatagban a birkákkal teszik, gondoskodtam volna arról, hogy majd a történelemben egyszer ne vessen rám rossz fényt, hogy — mint Isten Fiának őrzője — azt a figyelmetlenséget követtem el,

hogy egy olyan veszélyes nagy városban, mint Jeruzsálem, szemem elől vesztettem Őt.

Később megértettem: hogy József és Mária elvezítették Őt, ez „többlet” a számukra, világító jele annak a különleges szabadságnak, mely Jézushoz, vagy inkább az Atyához fűzi őket, aki a mennyekben él.

Mária nem volt „kötélőstyúk”, hanem volt olyan nagyvonalú, hogy szabadjára engedte fiát a városban. És József nem volt egy teremtmény rabszolgája, aki vele szemben fönséges Misztériuma révén fölényben lett volna.

Az, hogy Jézusnak sikerült felügyeletük alól „megszöknie”, a legnagyobb kitüntetés e két embernek, mely hitük méltóságát fénnel ragyogja be.

Láthatjuk tehát — akkor is, ha erről az Evangélium nem is beszél — , hogy József és Mária méltányolták Ábrahám áldozatát:

„Add nekem egyetlen fiadat”.

És ezért volt Jézus szabad, annyira szabad, hogy három napig távol maradhatott tőlük.

Annyira szabad, hogy később három napig a föld mélyében maradhatott.

Megérted, testvérem, mit akartam ma este mondani?

Ne félj, ha Isten szólít, de akkor sem, ha hallgat.

Ne félj, ha követel tőled valamit, de akkor sem, ha művedet visszakéri.

Ne félj, ha házastársat ad, de akkor se, ha nem ad.

Isten nagyobb, mint a tőle kapott feladat.

Isten nagyobb, mint véghezvitt műved.

Isten nagyobb jócselekedeteinknél.

Az számít csak, hogy vele járjunk útunkon, és biztosak legyünk hitünkben, hogy Ő vezet bennünket.

*A szeretet elől
nem szökhetsz el*

Csütörtök

A misztérium kulcsa a szeretet. Isten úgy szeret engem, mint saját gyermekét. Nehéz ez elől a szeretet elől elmenekülni. Talán az a fájdalom értetheti meg velem Isten e „szenvedélyét”, melyről a tékozló fiú példája szól.

Dicséret: Zsolt 22
 Zsolt 38
 Hiszkija éneke (Izajás 38,9-20)

Vecsernye: Zsolt 27
 Zsolt 51
 Jób éneke (6.7.9; 16-19)

Olvasmány: Izajás 53
 Filippieknek írt levél
 János evangéliuma 9

Tegnap este valami borzasztó történt.

Egy kábítószeren élő férfi — erős, mint a bika — összeesett nálunk a mise alatt.

Szerencsére már a liturgia végén jártunk, így a férfi, aki ereje fogytán volt, velünk együtt távozott, velünk, akik a felindultságtól szintén erőnk fogytán voltunk — olyannyira hatott nyugtalanító jelenléte az imádkozó közösségre.

A konyhában kért tőlem egy csésze kávé, és soha sem fogom rám függesztett szemének kifejezését elfelejteni, mely egy halálra hajszt, kimerült állathoz volt hasonló.

A kávé fele a kabátjára folyt, olyannyira remegett a keze, aztán hangos csattanással végigterült a padlón és ott fetrengett borzasztó görcsökben, habzó szájjal.

Négyen sem tudtuk megtartani és megakadályozni, hogy fejét a kályha sarkába verje.

Teli volt a kezem vérrel, kávéval, nyállal.

Párnát tettünk a feje alá és a padlón hagytuk feküdni, mert nem mertük rögtön az első emeletre vinni, ahol a testvérek hálólhelye van.

Aludt egy keveset, aztán határtalan szomorúsággal pillantott fel és kérte, hogy adjak neki valamit, ami a kábítószer pótolja. Egész nap kábítószer nélkül élt és már nem bírta tovább.

És megint fetrengett mint egy eszelős.

Később jött az orvos, és injekciót adott neki.

Aztán négy ápoló jött, és elvitték az ideggyógyintézetbe.

Amit most elmeséltem, nem más, mint Lukács példabeszédének modern változata a tékozló fiúról.

Jézus korában még minden egyszerűbb volt, és ha

valaki elszökött hazulról, vagyonát leginkább „rossz nőkre pazarolta” (Lk 15,30).

Az emberek akkor még egészségesebbek voltak.

Manapság a menekülő ember minden javát, egészségét, reményét, kábítószerbe öli.

A történet azonos, csak drámaibb, erőszakosabb.

És mindenekelőtt sokkal világosabb.

Mi mindent megmagyarázott a kábítószer a gyönyör kegyetlen logikájával!

Azt értem ezen, hogy a sziget, a tér, ahová az ember menekülhet, összezsugorodott.

Lukács azt mondja, hogy a tékozló fiú, miután mindenét eladta, egy távoli országba ment.

Számunkra egy távoli ország sem létezik már; elég az utcasarkot megkerülni, hogy aztán a hasonszőrűekkel elhagyott, sötét tanyán találkozzunk, ahol a megszokott lemezek vinnyogása mellett egy adag LSD-t spriccelhetünk vénánkba.

Mint mondtam, a sziget kisebb lett a mai tékozló fiúnak, az eredmény azonnali, a következmény sokkal radikálisabb, a tanulság világosabb: az Atyától távol nem élhetsz hosszabb ideig, vagy ha igen, ez maga a halál.

És ez korán érkezik.

A prostituáltak kevésbé alaposan és lassabban emésztődnek el.

Az LSD sokkal több szenvedést okozhat.

Sokat beszéltünk a testvérekkel az asztalnál a kábítószerről.

A legnagyobb benyomást a kábítószerezések herkulési ereje tette ránk, ami aztán semmivé válik a rosszullet satujában.

A példabeszéd tékozló fiát az éhség győzte le, a tegnapi kábítószeres férfit a kábítószer végzetes hatása.

Hamis vágyaink útján nem jutunk messzire!

Valaki vagy valami gondoskodik arról, hogy megálljunk.

Még sosem láttam a fájdalom ilyen kézenfekvő értelmét az ember életében.

Mi lenne az emberből, ha nem fékezné a testi fájdalam?

Ki tudná enélkül megállítani?

Ki tudná a rosszra figyelmeztetni, amit maga ellen elkövet?

Ki tudna túlzásai következményeire nyomatékosabban rámutatni? Annak a következményeire, amit a természet ellen elkövet?

Az embernek megvan a szabadsága ahhoz, hogy a dolgokat fejük tetejére állítsa, de ezt az utat járva bizonyosan találkozni fog a szenvedéssel, mely két vállra fekteti.

Megvan a szabadsága, hogy eltávolodjék Istentől, aki a rend, a természet és az élet. De Isten, maga sövényt húz köré és tövisessé teszi útját, hogy ha kell erőszakkal is meggyőzze arról, hogy jobb volna megállnia, vagy még jobb... visszafordulnia.

Az embernek nem fog sikerülni, hogy kijátsza a természetet, mely Isten hatalmas jele.

Nem fog sikerülni, hogy elűzze a félelmet, az irtózatot, melyet a halál ültet a nyakára.

Minden attól függ, hogy időben megálljunk.

Itt jut eszembe Pinocchio, a fabábu esete, aki, mert fából faragák, érzéketlen volt a fájdalomra.

De mikor egy szép napon, a kandallónál ülve ki-nyújtotta lábát, éppen a fájdalomra való érzéketlenség-

ge jelentette a legnagyobb veszélyt, hiszen teljesen eléghetett volna.

Örültségnek hangzik ezt mondani, de mégis így van: mi volna a fájdalom nélkül, mely időben figyelmeztet és észre térít?

Ki tudta volna a tegnapi kábítószeres férfit megállítani?

Ki figyelmeztetné az alkoholistát arra a szétziláltságra, amelyben él?

Az ember olyannyira beteg a vágyaitól, olyannyira hajszolja a gyönyört, hogy ha nem ütközne a fájdalom falába, rövid időn belül ördögivé válna.

Semmi sem állna akkor hamis vágyai útjába.

Képes volna holttesteken keresztülgázolni, hogy vágyait kielégítse.

Nem ezt látjuk-e a gazdagoknál és hatalmasoknál: nem ezt a pusztító lehetőséget? Mire nem képes a hatalom, hogy kielégítse harácsoló vágyait? Azzal a lehetőséggel is, hogy a gyöngéket elpusztítja?

Akkor nem jobb-e, ha valaki vagy valami, időben észre téríti, még mielőtt bekövetkezne az, amiről Máté beszél evangéliumának 25. fejezetében?

„Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely a sátánnak és angyalainak készült. Mert éhes voltam s nem adtatok ennem. Szomjas voltam s nem adtatok innom” (Mt 25,41,k).

És ez a fájdalom miértjének lényege: a figyelmeztetés.

Azt hiszem, a rémület, melyet a fájdalom olt belénk, a tőle való szörnyű félelem azt akarja mondani:

„Ember vigyázz. Én, a fájdalom csak követ vagyok, csak jelzés.

Te, ember, nem kell, hogy féljél tőlem, hiszen alapjában véve szolgálatot teszek neked; attól kell félned, amit bejelentek.

Én, fájdalom, az ideiglenes elválás jele vagyok.

Én, halál, az örök elválás jele vagyok.

És ez az, amitől félhetsz!”

Térjünk vissza a tékozló fiúhoz, az Evangélium legszebb példabeszédéhez, melyet mindnyájan átélünk, általában a fiatalabb fiúval azonosítva magunkat.

Menekülésünk a bizonyíték, hogy nem hiszünk Istenben, nem hiszünk az Életben, a Fényben, a Szeretben.

Az Atya, aki a szeretet, tudja, hogy a szeretet nem kényszer és így hagyja, hogy elfussunk.

És mi menekülünk.

Jobban szeretjük a „nem élést” az életnél, a hazugságot az igazságnál, a gyűlöletet, vagy az egoizmust a szeretetnél.

És ezt megtapasztaljuk. Az a legborzasztóbb a példabeszédben, hogy sosem tértünk volna haza, ha megtaláltuk volna azt, amit kerestünk.

Szerencsére a dolgok nem úgy alakultak, ahogy szeretnénk volna; kenyér helyett makkot találtunk, élvezet helyett ürességet.

A barátok sem barátok Istentől távol, és a segítség sem segítség.

Csodálkozhatunk hát?

Meglepődhetünk, ha minden ellenünk van?

Azt hiszem, a dolgok sokkal okosabbak nálunk, és csak segíteni akarnak, mikor ellenünk fordulnak.

Az volna szörnyű, ha nem ezt tennék, ha kedvünk-re volnának, s így tökéletesen tönkretennének.

Ki tudja, nem játszik-e az Atya is szerepet abban, hogy keserű legyen nekünk a távollét?

Én azt hiszem, igen.

Neki mindenütt vannak barátai, nem is kevesen. Ki tudja, nem ír-e barátainak levelet a távoli országba: „*Talán nálatok van a fiam? Kérlek, ne segítsetek neki ... tegyétek sanyarúvá az életét... ez az egyetlen mód, hogy a dolgokat megértse*”.

Igy lehet.

Az Evangélium nem mondja ezt, de én hiszem.

Oh! Ha lehetséges volna, még egyszer elmenekülnék! Ha reményem volna, hogy egy távoli utat találok, messzi hazulról...

Oh! Ha lehetséges volna, azt hiszem, átugranék uram mezejének sövényén, aki a disznókat őrizetemre bízta.

De már többé nem kísérem meg.

Már tudom, hogy a sövény mögött másik sövény vár rám, és így tovább a végtelenségig.

Nem marad más számomra, mint hogy visszaforduljak.

Most jut eszembe, hogy valakitől azt hallottam: a szenvedés a bizonyíték arra, hogy Isten nem létezik.

Lehetetlen, hogy Isten, aki apa, tehetetlenül nézze fia szenvedését.

Ma este világosan látom: az ellenkezője igaz.

Éppen mert Isten létezik... Ő találta ki a fájdalmat, hogy nyomomban legyen.

A szeretetnek könnyörtelen a logikája és...

Én tudom, hogy Ő nagyon szeret engem.

Szeretete készíti, hogy megkeserítse menekülésemet.

Nem akarja, hogy távol maradjak Tőle. Ilyen gondolat elviselhetetlen számára.

Inkább hagyott elmennem, de úgy szervezte a dolgokat, hogy azok visszatérésre kényszerítsenek.

Ha én ennyire tudnék szeretni, éppen így cselekednék.

Együtt kell érnünk azzal, aki szeret.

Talán ez az egyetlen, amit Istennel együtt érezhetünk.

Annak aki szeret, a legborzasztóbb rossz a válás, főként, ha abból egy örökre szóló válás lehet.

A fizikai fájdalom ehhez képest csak csekélység.

Kinek okozhat kárt, ha szenved egy kicsit?

Ami számít, az a visszatérés és az örökkétartó együttmaradás.

Kérdezd azt, aki erre a szeretetre képes, aki az életét fia nélkül nem tudja elviselni,

aki anyja elhunyt után kettészakítottnak érzi magát,

aki olyan jegyese halála után, mint akit egy hídról letaszítottak,

kérdezd az asszonyt, aki egész életén át száműzött, bebörtönzött férje hazatérésére vár.

Kérdezd csak ezeket az embereket... ha tudni akarod, mi a szeretet, és milyen kín az számára, ha csalódás éri, vagy elválásra, szakításra kerül sor!

És mindez még semmi Isten szeretetéhez képest!

Az Ő szeretetéhez képest, aki Fiát a halálnak adta, hogy minket megmentsen a haláltól!

Igen, mindig mondjuk „Isten a Szeretet”, de milyen nehéz ennek a kijelentésnek tényleges horderejét megérteni!

És mert hiányoznak a megfelelő kifejezések, Isten dolgait képtelenek vagyunk felfogni.

Hogyan érthetnénk meg a fogalmakat, mint „pokol” vagy „paradicsom”, anélkül, hogy Isten szeretetének mély misztériumát felfognánk?

Hasonlatokkal próbálunk segíteni magunkon; ezek érnek, amennyit érnek, de sohasem jutnak olyan messzire, hogy a misztérium teljes mélységét megmagyarázzák.

Az azonban bizonyos: ha szeretek, ha igazán szeretek, megértem, hogy a rossz, az igazán rossz a szétválás.

A válás annak, aki igazán szeret, elviselhetetlen.

Ha csak arra gondolok, hogy valakitől, akit forrón szeretek, örökre elválasztanak, máris elvesztem a fejem.

Próbáljátok meg konkrétan végiggondolni.

Az anyát gyermekétől elválasztani,

férjet feleségétől,

barátot baráttól,

fiút az apjától

és... örökre.

Ez elviselhetetlen.

A vonat átgázol testemen és ketté szeli azt.

De mi az, amit szétdarabolt?

Testem vagy az életem?

Kémiai vegyület-e vagy saját fényem?

Sejtek halmaza vagy a szeretetem?

Nem, senki sem vághatja el életemet, mert az örök.

Senki sem vághatja el a bennem élő fényt, mely állandó és folytatólagos.

Senki sem vághatja el bennem a szeretetet.

Örökéletűek vagyunk, nem halhatunk meg, mert az örök életben gyökerezünk, és ez maga az Isten.

Megmártóztunk a fényben, mely nem más, mint Krisztus.

A szeretetben egyesültünk, aki a Szentlélek.

És senki sem vághatja ketté a Szentlelket.

Részvételünket az isteni létben senki sem veheti el tőlünk.

De azt, amit senki más nem vehet el tőlem, amit semmilyen vonat sem vághat szét csak én vehetem el magamtól, csak én vágatom szét saját akaratomból.

En magam téphetem el magamat Istentől, és ez az igazi halál.

Ha elszakítom magam az élettől, aki az Isten,
ha elszakítom magam az Igazságtól, aki az Isten,
ha elszakítom magam a Szeretettől, aki az Isten,
Istentől szakadok el

és a „nemlétbe” lépek,
a sötétségbe, a gyűlöletbe.

És Istennek, aki nem akarja ezt a szörnyűséget,
nem marad más hátra, mint hogy figyelmeztessen.

És Ő figyelmeztet.

A fájdalom által figyelmeztet.

Különös, hogy az emberek nem veszik észre ezt, botránkoznak a fájdalomon, mint ami értelmetlen, és amit Istennel — aki a Szeretet —, semmiképp nem lehet összeegyeztetni.

Igen, ezek azok, akik képtelenek a szeretetre és a megértésre.

Mert ha szeretnénk, kivont karddal harcolnánk azért, hogy fiúnk hazatérjen, azért, hogy a feleség mindörökké férjénél maradjon.

Nem, ne féljeteK a fájdalomtól, attól reszkessetek, amit bejelent.

Ne féljeteK a fizikai haláltól, ami nem fontos, az örök haláltól féljeteK, amit a fizikai halál jelez.

Ettől reszkethettek, mondaná Szent Ferenc.

És tudjátok meg, azért tette Isten borzasztóvá a szenvedést és a halált, hogy ezzel megmutassa nekünk, milyen szörnyű a válás igazi fájdalma, és hogy az igazi halál — a második — még borzasztóbb.

Tudom, hogy most van egy kérdésed, ismerem azt.

Azt akarod tudni, mire jó az ártatlanok fájdalma, mi értelme van a szegények szenvedésének, az igazak halálának.

Korábban nem tudtam volna erre válaszolni.

Krisztus magyarázta meg, mikor megismertem Őt.

Őt kérdezd ma este, és válaszolni fog neked.

És talán eszedbe ötlík az a mondat, ami oly sok reményt adott nekem, amikor meg akartam magyarázni magamnak, mi módon függhet az egyetemes üdvösség egyetlen valakinek elhivatottságától, aki mindenkiért megfizet.

„A szeretet elől nem szökhetsz meg”.

Ha egyszer majd a mennyek országában az ártatlanokat kérdezzük, akik a bűnösökért szenvedtek, a szegényeket, akik a gazdagok helyett fizettek, a megkínzottakat, akik a hatalmasokért ontották vérüket, hogy vajon igazságos vagy igazságtalan volt-e ilyen nagy árat fizetniük, ezt fogják válaszolni:

„Szükséges volt, hogy senki se szökhessék el a Szeretet elől.”

A valóság jelentősége

Péntek

Mindig nehéz elképzelnünk Istennel való kapcsolatunkat. Ő maga tanácsolja, hogy hagyjuk ezt. Jobb, ha a valóságot fogadjuk el, mint eszközt, amivel Isten létrehoz, érint és felnövekedni hagy minket. Isten jelen van a dolgokban, eseményekben, a történelemben, és jelekben mutatja meg magát.

Dicséret: Zsolt 30
 Zsolt 103
 Mózes éneke (Kiv 15)

Vecsérnye: Zsolt 40
 Zsolt 116
 Jónás éneke (Jón 2)

Olvasmány: MTörv 6,7,8
 Ezekiel 16
 János evangéliuma 18,19

A Teremtés könyvének 18. fejezetéből választottam ezt az éneket¹:

*„Az Úr megjelent neki (Ábrahámnak) Mamre te-
rebintjénél,
amikor a meleg napszakban sátra bejáratánál ült.
Fölemelte szemét és íme, három férfi állt előtte.
Mihelyt meglátta őket, sátra bejáratától eléjük si-
etett,
földig meghajolt és így szólt:
Uram, ha kegyelmet találtam színed előtt,
ne kerüld el szolgálodat.
Hoznak vizet, mossátok meg lábatokat
és telepedjete le a fa alatt.
Közben én hozok egy falat kenyeret,
hogy felüdítsétek magatokat,
aztán tovább mehettek.
Hiszen ezért ejtettétek útba szolgátokat.”*

(Ter 18, 1-5)

Abból, amit Ábrahám mondott a három férfinak, akik egy forró nyári délután Mamre tölgyeinél elhaladtak, különösen ez ragadott meg:

„Hiszen ezért ejtettétek útba szolgátokat”.

Ezt az igazságot

írhatom életem minden eseménye fölé,

ezt minden történelmi beszámoló elé,

ez következik minden szenvedésünkből, minden örömünkből:

„nem véletlenül ejtetted útba szolgálodat...”,

te, fájdalom,

te, nap,

te, éj,

te, halál.

Nem tudom, hogy veletek is megtörtént-e, ami velem.

Sokszor nehezemre esik az eseményeket, dolgokat, tényeket melyek velem, vagy a történelem folyamán az emberiséggel megesnek, úgy szemlélni, mint Isten mindent átfogó cselekedete egységes egészének részletét.

Sokkal könnyebb számomra Isten jelenlétét átérezni a szertartás alatt, mint mondjuk, újságolvasás közben, vagy barátom érkeztekor.

Az események, bármilyen természetűek legyenek is, sokkal kevesebbet mondanak, mint a naplemente, vagy a csillagos éj.

Különösen, ha ezek az események kaotikusak.

Vagy fájdalmasak.

Ebben láthatjuk hitünk soványságának, elmélkedéseink szegénységének, vagy ami még rosszabb, hatalmas méretű vallási elidegenedésünk okát.

Éppen azért nehéz a pusztai magányra lelni a városban, mert azt Isten területén kívül állónak tekintjük, zűrzavaros tömkelegnek, mely nem az Ő uralma alá tartozik, ahol az emberek gonoszsága, vagy a természet kiszámíthatatlansága kijátsza az Ő akaratát.

Inkább nem beszélünk azokról az eseményekről, melyekben a rossz, a fájdalom, a halál tanyázik. El velük!

Ezekben Isten nincs jelen — gondoljuk.

Azt hihetnénk, számunkra Isten csak a hajnal sugarában, egy ünnepély szépségében van jelen; és biztosan nem a földrengésben, vagy a betegségben, ami miatt kórházban fekszünk.

Ha egy váratlan esemény súlyosan érint, meglepődünk, kijátszottnak, elfelejtettnek, sértettnek érezzük magunkat.

A valóság akkor negatívvá válik, nincs többé jelentősége, értelmetlen lesz, nem mond semmit nekünk.

Minden erőnket latba vetjük ellene, mint ellenségünk, vagy egy betolakodó ellen, akitől olyan gyorsan, meg akarunk szabadulni, ahogyan csak lehet.

Ha a valóság azután még nagyobb méreteket ölt és túllépi teherbíró képességünket, akkor azt Isten távolléte bizonyítékaként tekintjük.

Hogyan lehetséges Isten léte, amikor gyermekek halnak meg?

Hogyan lehetséges, hogy jelen van, amikor az emberek gonoszak és rosszat akarnak nekem?

És arra is képesek, hogy háborúba kezdjenek.

Mint mindig, itt is segítségünkre siet az Evangélium, hogy ezt megértsük.

Próbáljuk meg Ábrahám kijelentésének fényében vizsgálni:

„Hiszen ezért ejtettétek útba szolgátokat.”

Véletlen volt, hogy a római császár Quirinus idejében elrendelte a népszámlálást?

Véletlen volt, hogy Jézus Betlehemben született?

Véletlen volt, hogy a Fiú Názáretet választotta rejtett élete színhelyéül?

Hiábavaló volt, hogy Jézus Péterrel, Jakabbal, Jánossal találkozott?

Hiábavaló, hogy a Tábor hegyre vezette őket, hogy a vihart lecsendesítette, hogy Lázárt föltámasztotta?

Véletlen volt, hogy foglyul ejtették?

Véletlen volt, hogy éppen két gonosztevő között feszítették keresztre?

Véletlen volt, hogy a föld megrengett és a nap nem ontotta fényét?

Isten Fiának születése és halála, beiktatódása az emberiség történelmébe, ellentmondásokba ütközése és mindaz, ami vele történt: arculköpeése, halálra ítéltése — mindez véletlen volt?

És tovább: hogyan fér össze a Hegyibeszéd, a boldogságok meghirdetése Jézus hallgatásával Heródes előtt? És azzal, hogy a Mindenható Fia eltűrte, hogy az emberek gonoszsága a Fájdalmak Férfiává alacsonyítsa le Őt?

Nincsen-e az Evangéliumban félelmetes összefüggés a hatalmasoktól üldözött szegények története és Isten Fiának azon akarata között, hogy ártatlan áldozat, hogy Jahve Szolgája legyen?

Vajon halála teljesen független volt feltámadásától? Nem életének eseményei formálták ki Krisztus személyiségét?

Nem érzitek az Evangélium egységét?

Nem olvastátok-e ki a leghétköznapiabb epizódokból is, a legvéletlenebb találkozásból is a történelem szigorú és pontos folyamatát, melyet Isten Fiának élete és halála készített elő és valósított meg?

Még világosabbá válik a tanulság Jézus magatartásában Isten misztériumával, Atyjával kapcsolatban.

Jézus, amint mi sem, biztosan nem volt megelégedve azzal, hogy a dolgok nem jól alakulnak, hogy elszikkasztják az igazságot, hogy az ártatlanok szenvednek, hogy a gonosz győzedelmeskedik, hogy az éhezők tovább éheznek, hogy a rabszolgák rabszolgák maradnak.

És Isten Fia, éppen úgy, mintha egyszerű ember fia lenne, nem állítja meg a történelem kerekét.

A dolgok nem változnak. A haldoklók továbbra is

meg fognak halni, az ártatlanok tovább szenvednek, az éhesek tovább éheznek.

Ha egyszer a halott mégis feltámad, az éhező csilapítja éhségét, az jel lesz, hogy értse, aki értheti: a messiási idő elérkezett, Jézus, az új Mózes járt köztünk, de nem azért, hogy a dolgokat megváltoztassa, hogy életünből elűzze a munka fáradalmát, a szenvedést és a fájdalmas tudatot, hogy meg kell halnunk.

Aki varázslót akart belőle csinálni, aki az emberiség minden problémáját megoldhatta volna, csodadoktort, aki kiüríthette volna a kórházakat, annak nagyot kellett csalódnia.

Aki politikai missziót várt tőle, csillogót, győzteset, mely varázserővel megváltoztatja a dolgok menetét, túl a természet törvényein, a mindennapok fáradalmain, az kiábrándult és elhagyta őt.

Elhagyták őt a hatalmasok, akik azért akartak a valásnak és a Messiásnak hódolni, hogy hatalmukat megerősítsék.

Elhagyták Őt az üldözöttek, akik nem akartak több üldözöttek lenni, és a szenvedők is, akik kínzóikon bosszút akartak állni.

Akik nála maradtak, azok a szegények, akik beletörődtek szegénységükbe, az üldözöttek, akik senkit sem akartak üldözni, a szomorúak, akik megértették a szomorúság miértjét, akik a könnyekben Krisztus misztériumát, a boldogság újdonságát látták felcsilanni.

De Krisztus, a mindenható Isten Fia, nemcsak hogy nem akarta a dolgokat megváltoztatni, de nem is kérte, hogy azok megváltozzanak.

Kérhette volna az Atyát, hogy törölje el a halált a

földön, hogy semmisítse meg az erőszakot és juttassa győzelemre az igazságot.

Nem kérte ezt.

Amennyire én tudom, csak egyet kért: „*legyen meg az akaratod*” (Mt 6,10).

A valóságot az Atya akaratának megvalósítása-ként látta, a múlt dolgokat tanulmányként, melyben olvasni kell, az eseményeket az idő jeleként, melyek bejelentik Isten országát és annak eljövételét készítik elő.

Arra hívta fel az embert, hogy álljon meg a való dolgok előtt és kérdezzen azok miértje után.

A fájdalom láttán keresse és értse meg annak okát.

Akkor a szegény a gazdagok önzéséről, falánkságáról fog beszélni.

A szegény országok létükkel vádolják a gazdagok túrhetetlen hatalmát, és a megkínzottakkal teli börtönök azok ítéletévé válnak, akik tíz körömmel kapaszkodnak a hatalomba.

A haldoklók figyelmeztetnek akkor arra, hogy nem a föld az otthonom és hibáim következménye megérteti velem: mily igazságos és mily fontos a bűnbánat.

Semmi sem menekülhet a valóság sokrétűségétől, melyben gyökerezünk és ami ahhoz segít, hogy új életre születhessek.

Az a lényeges, hogy tisztán lássunk, és bizony nem mindig könnyű a jelekből olvasni.

Néha a követ is kenyérré változtathatjuk és a kígyót is hallá.

Lukács evangéliumában olashatunk egy rövid, de annál mélyértelműbb hasonlatot:

„Közületek melyik apa ad a fiának követ, amikor az

az kenyeret kér? Vagy ha halat, akkor hal helyett tán kígyót ad neki? Vagy ha tojást kér, akkor talán skorpiót ad neki?” (Lk 11, 11-12).

Ügyeljetek a hasonlóságra a kő és a kenyér között, a hal és a kígyó között, tojás és skorpió között.¹

Azt akarja mondani: Gyermekeim, mint apád nem adok neked kenyér helyett követ, sem kígyót, ha halat kérsz tőlem, sem skorpiót, ha tojásra van szükséged.

Lehet, hogy valami úgy fest, mint kő, de nézd csak: nem kő az, hanem kenyér.

Lehet, hogy egy betegség téged a kígyóra emlékeztet, de hal volt az, mely táplált és javadra vált.

A balszerencse úgy hull rád, mint a skorpió, de tojás az, mely táplál és egészségedre válik.

„Akik Istent szeretik azoknak minden javukra fordul” (Róm 8,28), és akkor Isten akaratából *„sátradhöz döghalál nem férhet”* (Zsolt 91,10), hacsak nem azért, hogy kegyelemmé változzék és beleépüljön az üdvösség rendjébe.

Nem véletlen, hogy az idők jeleinek olvasása a keresztények, az egyház egyik jelentős feladata.

IX. Pius pápasága alatt a világi hatalom elvesztése nem kő volt, melybe belevásott a foga, hanem fehér kenyér, amit a történelem kínált az egyháznak, hogy így még fehérebb, még kíváncsabb legyen.

X. Pius pápasága alatt nem volt kígyó minden „modernista” újitó, hanem jó hal, aki a holtvizekben cikázásával arra kényszerítette az egyházat, hogy ki lépjen mozdulatlanságából és készüljön fel az elkövetkezendő Zsinatra.

¹Ez a jelenség különösen a hideg sivatagi éjszakákon figyelhető meg. A skorpió összegömbölyödik, fehér pihével vonja be magát és tojásnak tűnik.

XII. Pius pápasága számára a névleges keresztények politikai kudarca nem skorpió volt, amitől félni kell, hanem keménytojás, ami táplálta és erősítette az egyházat, hogy növekedjék és egy szép napon megértse: a hatalmi viszonyok evangéliumellenessé válhatnak, hogy a keresztények Keresztelő Szent Jánossal kötelesek hangsúlyozni: „*Nem lehet...*” (Mt 14,4).

De milyen nehéz az idők jeleit tisztán látni, és milyen fürgék vagyunk mi, keresztények, hogy az anyagi gazdagságban és hatalomban keressük a boldogságot, a szegényeket pedig lenézzük és az üldözöket átkozzuk.

De az Evangélium elítél minket.

Elítél engem, ha ájtatos frázisokkal ki akarok bújni Isten akarata alól, elítéli az egyházat, ha az a szegénységet oly távol akarja magától tartani, amennyire csak lehet, tekintélye megőrzésének és diplomáciai okosságának ürügyén.

Soha nem volt olyan nemzedék, amelynek a mainál élesebb szeme lett volna arra, hogy észrevegye: „helyezkedem-e”, vagy valóban az Evangélium szerint élek-e?

Vállvonogatás, nemtörődomség a válasza az ájtatos frázisokra, de lelkesedés a megélt Evangéliumra.

Mert a tettek számítanak, nem pedig az üres, el-koptatott szavak.

A tények prófétikus jeleknek mutatkoznak.

Csak egy napig szeretnék pápa lenni! Talán tévedek, de milyen öröm volna számomra az egész Vatikánt a legtöbbet ígérőnek eladni, és egy kis lakásba költözni a város szélén, vagy méginkább sátorba a sivatag és a steppe között.

Utópia?

Természetesen, de jót ígérő, mint az Evangélium minden utópiája.

És a fiatalság olyan készséges az utópiára!
Különösen manapság.

Talán föllelkesít az a gondolat, mint ahogy engem is lelkesített, hogy a Vatikán vagy múzeumainak eladásából származó jövedelmet lepratelepekbe lehetne fektetni.

Pedig tudod-e, hogy miben rejlik ennek a lelkesedésnek ésszerűtlensége, sőt igazságtalansága?

Ma este, hogy nem a mások, hanem csak a saját dolgaimra gondoltam, úgy éreztem, melegebb lett a kis szobám, mint a testvéreké, akikkel együtt lakom, puhább az ágyam, kényelmesebb az életem.

Mentségekkel mindig elől vagyok a sorban, az utolsó helyet mindig a gyöngébbeknek, hallgatagabbaknak hagyom.

Ebből következik, ha csak egy napig is volnék pápa, ötletemmel mitsem tudnék kezdeni.

Túlságosan könnyű az egyházban másoktól elvárni a nagy prófétikus tetteket, a hősi szegénységet, a nagyon szétoztását.

Nehezebb ezt magunktól elvárni, e szerint élnünk.

Emlékszem egy dél-amerikai íróra, aki híres volt tiltakozásáról, megragadó sorairól, melyeket a kínzásokról, társadalmi igazságtalanságokról írt és a jövőendő forradalomról.

Ő maga mesélte, hogy amikor próbára került a sor és az a veszély fenyegetett, hogy katonai bevetése után letartóztatják az első repülőgéppel elhagyta házáját. Gyávasága szégyenletes volt, jól tudta, hogy a védteleneket, szegényeket magukra hagyta a bajban.

Testvéreim, nem könnyű a tanúságtétel!

És éppen akkor, mikor erre nem vagyunk képesek, sáncoljuk el magunkat a szép szavak mögé!

Hallgassátok meg csak a különböző egyházi közösségek imaszándékait az egyetemes könyörgések során. Sokszor olyan hősiesen hangzanak, készen arra, hogy az egyházat megfosszák gazdagságától.

De magunkban megfelelnek-e a tettek a szavaknak?

Meddig jutottunk már el útunkon a javak szétesése felé?

És ezért, ha nem akarok szónokias lenni, ezért nem azt kell ma este mondanom: „Ha pápa lennék...”, hanem: „Én, Carlo testvér, mit tegyek, hogy az Evangélium szerint éljek?”

Mit kell tennem, hogy konkrét módon megfelelhessen Krisztus várakozásainak, aki mint Zakeusnak, nekem is mondja: *„Gyere le hamar, mert ma a te házában kell megszállnom”* (Lk 19,5).

Marana tha

Szombat

Jöjj el, Uram, Jézus, imádkoztak az első keresztények az efezusi közösségben. Mindig ez marad a nehéz idők imádsága, az olyan időké, mint a mostani is, melyben a hit megtisztul a sötétségtől és Isten a meg-élt Szeretet áttetszőségében nyilvánul meg.

Dicséret: Zsolt 62
 Zsolt 124
 Ezekiel éneke (Ez 36)

Vecsernye: Zsolt 69
 Zsolt 91
 Mária éneke (Magnifikat, Lk 1,46-55)

Olvasmány: Jeremiás 20
 János 14
 Máté evangéliuma 25

A nagyvárosokra gondolok most, ahol életem folyamán megfordultam: New York — Bangkok — Sao Paulo — Rio de Janeiro — Chichago — Honkong — Buenos Aires — London — Oslo — Párizs — Madrid — Dakar — Fez — Algír — Kairó — Bagdad — Teherán — Kalkutta — és a megszámlálhatatlan helysége, kis falura, ahová az Evangélium küldött.

Nyugodtan mondhatom, sosem a turisztikai érdeklődés vezetett utazásaimon, hanem az apostoli gond és az egyház misztériumának szeretete.

Minden városban imádkoztam hittestvéreimmel, azokkal, akik mint én is, megpróbálnak Jézus követésének szellemében, az Evangélium tanítása szerint élni.

Isten hatalmas ajándéka, hogy életem csónakját egy barátságtól túláradt folyón kormányozta, hogy reményemet liturgikus közösségek melegével táplálta.

Mennyi beszélgetés kedvenc témánkról: Istenről és az egyházzal!

Amikor a világban szétszórt testvéreimre gondolok, megértem mit jelent a „lelki apaság” és gyakran szenvedek a távolságtól.

Mennyire szeretnék ma este mindannyiukhoz közel lenni.

Azért, hogy bátoríthassam őket!

Igen, bátorság, testvérem, bátorság a szorongattatás közepette,

bátorság a kísértéskor,

bátorság a hitben.

Tudom, hogy próbára tesznek benneteket, tudom, hogy agyondolgozzátok magatokat, hogy nehezen viselitek a nagy felelősséget, hogy békére és imádságra vágytok.

Közületek sokakra vonatkoztathatnám Pál apostol korintusiakhoz írt szavait:

„Mindenfelől szorongatnak minket, de össze nem zúznak, bizonytalanságban élünk, de kétségbe nem esünk. Üldözést szenvedünk, de elhagyatottak nem vagyunk. Földre terítenek bennünket, de el nem pusztulunk. Testünkben folyton-folyvást viseljük Jézus szenvedését, hogy egyszer Jézus élete is megnyilvánuljon testünkön” (2 Kor 4, 8-10.)

Kemény időket élünk, nem könnyű a hitben megmaradni.

Kedves testvéreim a hitben!

Lélekben látlak benneteket, amint a metrón a munkából hazautaztok, vagy gyalogosan sodródtok a tömegben. Látlak benneteket szobátokban kis asztalotoknál ülve; kint az utcán éppen felvillannak az est fényei és ti kipihenitek a nap fáradalmait.

Jól esik arra gondolnom, hogy egy vagyok veletek — eszményi család, a Biblia szavával: „Isten népe” — , a világban szétszóródva, de közös hittel, egyazon reménységgel.

Ti vagytok a Láthatatlan tanúi, az egy Isten hívői, a Lélek imádói, a mennyek országának partizánjai, akik a város magányában Krisztus visszatérésére vártok az első keresztyényekkel suttogva: Marana tha — Jöjj el, Urunk Jézus!

Igen, a keresztyények imádkozva virrasztanak. Otthonuk az eszményi modern kolostor.

Bátran védekeznek a veszély ellen, melyet Lukács jelentett be az idők végezetéről:

„...amikor az Emberfia eljön, talál-e hitet a földön?” (Lk 18, 8).

Ez nem tréfa: saját húսukon érzik.

Életük legkeményebb csatája ez.

A város, ez a leírhatatlan káosz, állandóan ezt a kérdést teszi fel a kishitűeknek: „*Hol a te, Istened?*” (Zsolt 42,4)

Rendetlenség, erőszak, az ősi hagyományok elhagyása dörömbölnek kapujukon és fülükbe ordítják:

„*Hol a te Istened?*”

De a Zsoltáros így folytatja:

„*Miért vagy, lelkem, bánatos?*

Miért száll hozzám sóhajod?

Istenre várj, áldod te még

arcomnak üdvösségét, Istenét.” (Zsolt 42,6)

Nehéz ma hinnünk. Ez korunk elvitathatatlan jele.

A kultúra széthullása meztelenné, a civilizáció hanyatlása fájdalmassá tette hitünket. Azt értem ezen, hogy olyan korban élünk, mikor Istent leginkább negatív voltában fedezzük fel. Emlékszem egy fiú kijelentésére, aki fájdalmasan élte át hitét: „Nem halljuk Isten melódiáját, mikor susog mint a szél, de megbor-zadunk, ha hallgat”.

Az ember egyedül érzi magát, azért is, mert az egyházak gyakran megzavarodva, a múltban keresik megmentésüket, ahelyett, hogy a gyermek bizalmával Isten állandó „újdonsága” felé fordulnának.

Apokaliptikus idóket élünk, és János Jelenések könyve imádságunk korszerű szövege:

Azt mondja az Úr:

„*Én vagyok az alfa és az ómega,
a kezdet és a vég.*

A szomjazónak ingyen adok

az élet forrásának a vizéből” (Jel 21,6).

És ahhoz szól, akit borzaszt egyedülléte:
*„Nézd, ez az Isten hajléka az emberek között!
Velük fog lakni és ők az ő népe lesznek és maga az
Isten lesz velük”* (Jel 21,3).

És ahhoz aki, szenved és reszket:
*„Letöröl szemükről minden könnyet.
Nem lesz többé halál, sem gyász,
sem jajgatás, sem vesződség,
mert a régi világ elmúlt.”*

„...Lásd, újrateremtek mindent!” (Jel 21,4-5).

A Jelenések könyve hogy jellemezhetné világosabban napjaink korát, amikor vágyódunk Isten után, amikor várjuk Krisztus újra eljövetelét, mint e ragyogó szöveggel?

Marana tha!, imádkozta Szent János efezusi közössége. *„Jöjj el Uram Jézus!”* (Jel 22,20).

Még nem is olyan régen volt a keresztények számára egy nyugodalmas pont, amire tekintetüket függeszthették, amiből erőt, kitartást, optimizmust méríthettek: egy jólszervezett, győzedelmes egyház — a hívők világosan meghatározott száma — keresztény kultúra — jámbor és rendezett családi élet.

De ma!

Ma a dolgok megváltoztak azzal, hogy hitünk szerint az egyház nem mint *szám* szerinti nagyság szerepel, hanem mint *jel* — és így akadnak, akik semmit sem értenek többé.

Aki nincs prófétai lélekkel megáldva és ma így nézi a való helyzetet, eltemetheti optimizmusát.

De tudjátok-e, hogy ahol az emberi optimizmus meghal, ott megszületik a keresztény remény?

Az optimizmus bizalom az emberben, az emberi lehetőségekben; a remény bizalom Istenben és az isteni mindenhatóságában.

Az apokaliptikus idő tehát az a korszak, mikor a hívő először a mennybe tekint és csak azután a földre, mikor Isten eljövételének jeleit fürkészi, az emberek cselekedetei helyett, és sokkal inkább Isten hűségére támaszkodik, mint az emberi ügyességre vagy ravaszságra.

És akkor is, mikor valamit tesz, lelke csordultig van e kiáltásba vetett hittel:

Marana tha!
Jöjj el, Uram Jézus!

Ma este én is el szeretnék hozzád jönni, kedves testvérem.

Tudod miért?

Hogy a Szentlélekben tanúságot tegyek arról, hogy Isten az Élő.

A keresztény közösség feladata nem más, mint hogy tanúságot tegyünk egymásnak hitünkről.

És én tanúsítom neked: hiszek!

Te nem látod Istent a dolgokban,

és Ő mégis bennük van.

Te nem látod Őt a történelemben,

pedig benne van.

Nem látod Őt a szobádban,

pedig ott is ott van.

És rád tekint és létének legmélyéről akar kapcsolatba lépni veled.

És hited az, mely számodra jelenvalóvá teszi Őt.

Isten, az igaz Isten hitünk Istene: senki más nem létezik rajta kívül.

Ő az, akivel kapcsolatban állunk; Őt fedezzük föl minden dolog mélyén.

Néha megkísért a gondolat, mi találtuk ki ezt az Is-

tent, utána való szomjúságunk teremtette Őt; ilyen nagy szabadságunk van és ilyen fontos fáradoznunk a hitért. De egyben biztosak lehetünk: kizárólag Isten az, aki az embernek kinyilatkoztatja magát.

Csak egy út van: amelyet Ő tesz meg, hogy kinyilatkoztassa magát, és ez ugyanaz az út, amelyen mi igyekszünk Őt keresni

És ugyanolyan — sem kisebb, sem nagyobb — mértékben találjuk meg, amekkora a hitünk.

Hidd el nekem, ezen senki sem tud változtatni.

Többször elgondolkoztam már, vajon nincs-e könnyebb, észrevehetőbb, hihetőbb mód erre.

Egyet sem találtam.

Nem létezik.

Isten úgy rendelte el, hogy a beszélgetés Vele csak a hitben jöhessen létre, hogy a Benne való növekedésünk csak a reményben történhessen, és jelenléte számunkra a szeretetben nyilvánuljon meg.

És ez így lesz az idők végezetéig, addig a napig, mikor a halálból feltámadunk.

De próbáljunk meg valami más módot elképzelni. Egy olyan találkozást Istennel, ami nem a hiten alapul.

Például oly találkozást, melyben láthatóvá válna számunkra: akár mint fénysugár vagy mint emberi jelenlét vagy érthető hang stb.

Mire volna ez jó?

Eltekintve egy szívinfarktus veszélyétől; ki tudná bebizonyítani, hogy valóban Isten jelent meg nekem, és nem csak a fantáziám játszik velem?

Senki.

Ebben az esetben is hitünkre lennénk utalva, csak arra hivatkozhatnánk.

Csak hite erejében követte Ábrahám a hívást: „Hagyd el földedet”; a hit volt az, mely Mózesnek lehetővé tette, hogy az égő csipkebokorból Isten jelenlétét ismerje fel, és megint csak hiténél fogva ismerte fel József álmában Isten akaratát, hogy feleségül vegye Máriát.

Isten igéje, a Szentírás benépesíti hitünket képekkel, hangokkal, angyalokkal, mennydörgéssel, vagyis mindig azzal, ami gyöngeségünknek megfelel, de az igazi probléma mindig megmarad: amíg ezen a földön élünk, csak a hitben találkozhatunk Vele.

Próbáld meg elképzelni, hogy Isten megjelenik neked, eléd lép — amint ezt a tudatlanok elképzelik — emberi alakban, mint te, és ebben a megtapintható testben marad minden misztérium nélkül; meg tudnál egyáltalán mozdulni?

Vajon jól éreznéd magad?

Hogyan segíthetne neked az ilyen jelenlét?

Elfogódottságod olyan nagy volna, hogy meg sem bírnál mozdulni.

Vége lenne szabadságodnak, úgy éreznéd magad, mint elöljáród előtt, aki éberen figyel, mint rendőri felügyelő előtt, aki vallat téged.

Ügyetlenné válnál, cselekedeteid pontatlanokká, elfogódottakká, mint azé, akit megfélemlítettek.

Szeretném, hogy meggyőződj arról: a hit homálya szabadságod igazi tere.

Ebben a térben kell felnövekednünk és megélnünk a nekünk ajándékozott szeretetben.

Pascal azt mondaná: „cselekedj úgy, mintha...”

Igen, úgy, mintha itt volna, és láthatnád Őt.

De éppen, mert testi szemeddel nem láthatod Őt, vagy szabad.

A dolgok annyit érnek, mint amennyi a tényleges

értékük, minden csalás, minden feltétel nélkül.

Igen, csak a hitben vagy igazán szabad, mert tetteid számítanak színe előtt, melyek szeretettől indítottak, nem pedig jelenlététől való félelmedtől.

Gondolj arra, hogy még nem vagyunk érettek arra, hogy fiai és lányai legyünk, ma még hatalma és nagysága rabszolgái vagyunk.

Cselekedj úgy, mintha...

Úgy fogok cselekedni, mintha...

Úgy cselekszem mintha...

Úgy cselekedni mintha Isten jelen volna!

De így még csak útban vagy a cél felé.

Éretté csak akkor válhatsz, ha nem teszed föl többé a kérdést, mely alapján véve nem más, mint csekély segítség éretlen kisgyermeknek.

Nem azért kell dolgodat elvégezned, mert Isten jelen van és figyel téged.

Azért kell cselekedned, mert ez a kötelességed, mert igenléseid egyenlő Isten „igen”-jével, mert a valóság, mely feladatodat körülveszi, egy Isten igazságával, és mert a szeretet, mely cselekedni készítet az Isten szeretete.

Krisztus is így tett a kereszten és fájdalmas kiáltásával: *„Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el?”* (Mt 27,46) az igazi szabadságot tanúsította az embereknek, mellyel Isten ruházta fel őket, a végtelen bizalmat, amit az Atya helyezett beléjük. Ugyanakkor mutatja a feltételek teljes hiányát az abszolút Istennek való teljes önátadásában. Így ajánlja föl magát az Atya távollevő jelenlétének.

Milyen rendkívüli értéke lesz ezáltal az emberi cselekedetnek!

Micsoda méltóság veszi körül ezt a radikális magatartást!

Igen, mondhatjuk: Isten nagy a létében; az ember akkor nagy, ha közeledik Istenhez és szabad akaratából cselekszi Isten akaratát.

Milyen hatalmas értéket nyer a vértanúság, vagy ebben a rejtekben véghezvitt bármilyen szerény cselekedet!

Isten távolléte az ember Kálvária hegyén, lehetővé teszi az embernek, hogy a szeretet szabadságában teljesen följárulja magát.

Ha a sötét éjszakát valamiféle érezhető jelenlét megédesítené, akkor a mártírium nem volna többé mártírium, és az emberi gyöngeség szolgálékúságban és félelemben mutatkoznék meg.

Megérted-e, testvérem, hogy miért halt meg Isten Fia a te gyöngé hitedben?

Hogy miért nem jelentkezik hívásodra, mintha valóban halott volna?

Azért, hogy megengedje neked is, hogy meghalj szeretetből, mint Jézus Krisztus szörnyű magányában.

Így van ez, így kell ennek lennie!

Ha Isten jelenlétét az érzékelésben, a fantáziában, az értelemben keresed, csak parányi segítséget nyersz, ami a szél egyetlen fuvallatára semmivé válik.

Ha azonban jelenlétét a hitben keresed, ez megerősíti helyedet a világmindenségben, ha a reményben vágyakozol Isten érintésére, akkor az Ő fényében találod magadat, és ha szeretetét éled, úgy szemléled Istent, ahogy Ő mutatja meg magát.

És akkor megismered Isten közelségének szédítő mámorát.

És nyitva találod az ég kapuit.

Valami fontosat szeretnék most mondani arról, hogy miképpen tehetjük Istent saját életünkben láthatóvá.

Kár, hogy én ezt olyan későn fedeztem föl.

**Úgy tettem, mint aki hegyekben és tengereken bolyongva kutat egy kincs után, aztán kimerülten haza-
tér és legnagyobb meglepetésére észreveszi, hogy a
kincs már rég otthonában van.**

Ez az: Isten otthon van.

**Az én otthonomban, a tiédben, a kalkuttai Teréz
anya házában, Martin Luther Kingnél, Roger Schutz-
nél, vagy Raul Follereau házában.**

**Mert elrejtett Isten Ő, senki sem látja, de mindenki
keresi, mert mindenben benne él a hatalmas vágy,
hogy megláthassa Őt.**

Nagyon érdekes dolog ez!

De amíg én elgondolkodom ezen, és te a leghatékonyabb módon töprengsz, hogyan fedezhetnéd föl és láthatnád meg Istent, Teréz anya egy haldoklót lát az utcán, kinek senki sem siet segítségére. Teréz anya nem bölcselkedik Istenről, nem gyárt tervekét vagy teóriákat az emberről.

Fölsegíti a haldoklót, házába viszi, ad neki egy pohár vizet, megfésűli, letörli homlokáról a halálos verítékét és szelíden ezt gondolja: „azt szeretném, hogy egy baráti kéz simogatásával haljon meg”. Nem becsavágó program ez, semmi forradalmi sincs tetteben, csak maga az igaz szeretet.

Testvérem, Teréz anya előtt egy pillanatra megállt számára a világ: Istent látta áthaladni Kalkutta utcáján.

És mit tett Martin Luther King? Szenvedélyesen szerette bőrük színe miatt megvetett testvéreit és feltártta keblét a sortűznek. A világ észrevette, hogy a mártír tetteiben Isten volt jelen.

És mit tett Schutz apát? Kitekintett kis szerzetesi kolostorából és sok fiatalot látott, akik kapcsolatot, hitet, reményt kerestek.

Szerette őket és azok megértették, mi pedig szemtanúi lehettünk a taizéi hőskölteménynek: Isten nyilvánította ki magát Taizében.

Így folytathatjátok.

Isten megjelenik annak, aki tiszteli az életet, aki a fényre vágyik, aki a szeretetet keresi. Mindenkor, ha kitágítod életedet, ha igazat cselekszel, ha szeretsz, Isten lép napvilágra tetteidből.

Ez úgy tűnik mintha te jelenítetted volna meg istenedet.

Ezért mondtam, hogy Isten jelen van a dolgokban,
az eseményekben,
a szeretet tetteiben.

Ha úgy cselekszel, mint ahogy azt Jézus tenné, mint ahogy azt Isten tenné; kiszabadítod Istent a láthatatlanság fátylából és láthatóvá teszed Őt az emberiség útján.

A hit cselekedet, nem pedig beszélgetések sorozata.

A remény fénysugár, nem pedig áhítatos érzés.

A szeretet esemény, nem pedig jámbor kis imádság.

*Korunk keresztényei újra fölfedezték a Bibliát.
Megértették, hogy az Isten szava.
Ezért Isten üzenetét, akaratát keresik benne.
És igyekeznek szerinte élni.
A Biblia olyan, mint egy térkép:
Olvassuk és tájékozódunk.
Mutatja az utat igazi hazánkba: Istenhez.*

Feltámadás: Jézus ígérete

Vasárnap

Jézus igazi prófétikus ígérete ez: Jézus Krisztusban feltámadtok. Azt keressétek tehát, ami odafönt van. A feltámadás Isten győzelme az emberben, aki hatalmat kapott arra, hogy megtegye a lehetetlent, hogy a nyolc boldogságot megélje. Különösen a szegénységét és a lelki tisztaságát.

**Dicséret: Zsolt 114
 Zsolt 148
 A három ifjú éneke (Dán 3,51-90)**

**Vecsernye: Zsolt 2
 Zsolt 110
 A kolosszeieknek írt levél 1**

**Olvasmány: Jónás könyve
 Jelenések könyve 21,22
 Lukács könyve 24**

Legutóbbi bangkoki utamon mesélte egyik testvérem, aki püspök, és aki a keresztényeket képviseli a Thaiföldön többségben lévő buddhistákkal és mohamedánokkal való ökumenikus találkozásokon, hogy a beszélgetések egyik elért eredménye a közös imádság helyének megtervezése volt — *ashram* — ami a hindi nyelvben a vallások összességét jelenti.

A helyet már kiválasztották: három dombocskával övezett, elhagyott, szelíd kis völgy.

Ebben vannak a kunyhók, amelyekben szemlélődő imában keresik a hívők az Istennel való egyesülést. A három szegélyező dombra egy-egy szobrot akartak emelni. Egyet Buddhának, egyet Mohamednek, egyet Jézusnak.

A terv nagyon tetszett nekem, mert már tapasztaltam, hogy míg a kultúra néha szétválaszt, az imádság egyesít minket; és elhatároztam, hogy egyszer résztveszek egy ilyen, buddhistákkal és mohamedánokkal közös imádságon.

Azt kérdezte tőlem testvérem, hogy mit írnék Jézus emlékművére.

Nem haboztam a válasszal: .

„Jézus Krisztus, aki a halálból való feltámadásával megígérte az embereknek, hogy feltámadunk.”

Nem nehéz meggyőződnünk arról, hogy Krisztus igazi ígérete a holtak föltámadása.

Valóban azt hiszem, hogy ez tanításának, kinyilatkoztatásának lényege. Ez megbizonyosodott, félelmetesen beigazolódott azzal a ténnyel, hogy Ő volt az első, aki feltámadt és megmutatta a végérvényes utat, melyet évszázadok óta a halottak sóvárgó reménységgel várnak.

Elég, ha egy megkínzott állatot látunk elpusztulni, embert, aki a halállal harcol, hogy megérthessük: az egész természetre elviselhetetlen kérdőjel nehezedik, határtalan tragédia, teljes sötétség.

Senki sem tud választ adni. Nincs helyük a szavaknak akkor, mikor egy élő test fájdalmas panasszal eltávozik.

Akkor gyakran csak Jób szavaival szólhatunk:

„Vesszen a nap, amikor világra jöttem,

az éj, amelyen azt mondták:

Fiú fogantatott” (Jób 3,3).

A teremtés századokon keresztül türelemmel viselte el a halált, mielőtt Jézus eljött és magyarázatot adott.

Bizonyára segített a Szentlélek, aki benne lakott a teremtésben, hogy ereje legyen a várakozásra, másképpen nem lett volna képes erre.

A halál türelemmel való elviselése méltóságot ad virágnak, madárnak, farkasnak és embernek.

Mindig összeszorul a szívem, mikor egy hangyát látok mozdulatlanul, amit figyelmetlenül eltapostam, ha egy nyúl üveges szemébe nézek, melynek átvágtam a torkát, hogy testvéreimnek ebédet készítsek.

Jaj nekem, ha ennek értelmét keresem!

Jobb, ha a mesevilágban élünk, ahol az élet és halál minden borzalom nélkül, a legtermészetesebb módon találkozódik egymással.

János evangélista sem borzaszt el bennünket, mikor a halálra a búzaszem hasonlatát hozza:

„Bizony, bizony, mondom néktek: ha a búzaszem nem hull a földre, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal sok termést hoz” (Jn 12,24).

Annyira élő ez a kép, hogy a kis búzaszem látvánja, mely a halálban átlényegül, képes gondolataidat más irányba terelni. Figyelmedet rögtön a csoda ragadja meg, ami azután történik: harminc, negyven búzaszem jelenik meg a nap sugarában, mind annak az egynek gyümölcse, amelyre már senki sem gondol.

Így történik az asszonnyal is — megint János példabeszédében:

„Az asszony is szomorú, aki szül, mert elérkezett az órája. Amikor azonban megszületik a gyermeke, azon való örömeiben, hogy ember született a világra, nem gondol többé a gyötrelmeire” (Jn 16,21).

Az Evangélium előkészíti számunkra a fájdalom és halál nagy miértjének magyarázatát és fölfedi az évszázados rejtett titkot: *„az élet a halálból születik”*.

Ha ezt a kirügyező életet tartjuk szemünk előtt, elfelejtjük a félelmet, amely halálos utunkon követ.

Semmi értelme sincs, hogy ezt eltitkoljuk magunk elől. Az Evangélium eszkatológikus.

Életed megelőző szakaszain meghagyja szívedben a kételkedést. Ezért van az, hogy csak a gyermekek, akik teli vannak bizalommal, képesek halálfélelem nélkül élni.

Igen, az élet a halálból születik, és a feltámadás legyőzi a teljes megsemmisülést.

Ha ezt mélyebben megvizsgáljuk, valami fontosat, mondhatnám alapvetőt fedezhetünk föl.

A feltámadás nem a holttest kiásása a sírból.

Egészen más dolog az..., legyetek nyugodtak.

Képzeljétek el például, hogy testetek kíméletes életmóddal, orvosságokkal megérte a 95. évet, és gyöngeségében, csúnyaságában azért kiált, hogy hadd haljon már meg: vajon azt óhajtja-e, hogy a feltámadás után ebben az alakban keljen újra életre?

Micsoda csapás volna!

Ha Isten hatalma csak annyi volna, hogy a feltámadáskor kiássa a hullát, akkor ami engem illet, alázatosan, de őszintén arra kérném: „Uram, hagyj engem a földben, hogy senki se láthassa többé arcomat. De ha testem táptalajként szolgálhat, engedd, hogy abból inkább virág fakadjon”.

És ezzel vége!

Nem, testvérem... És nővérem, te, aki még többet adsz a szépségre... A feltámadás nem a holttest kiássa a földből, akkor sem, ha oly gyönyörű volna még, mint egy fiatal leány, akinek szerencséje volt húsz éves korában meghalnia; akkor sem, ha olyan volna mint Pascoli ifjú barátja, akire a költő halálos ágyán így emlékszik vissza:

„Jobb szőke fürtökkel meghalni,
mik párnádon pihennek,
édesanyád hullámokba fésülte lágyan,
hogy fájdalmat ne okozzon neked”.

De valaki más van itt, aki az élet szenvedésétől sörtevéssé vált, halálverejétől összetapadt hajunkat fésüli majd.

Ez az élet Istene, aki halálunkhoz közelít, amelyet az idő, a bűn, a fájdalom megtapasztalása még halálósabbá tett. Úgy fog Isten közelíteni, mint a lehelet, mely ott lebegett a világ teremtésekor és ezt mondja majd nekünk:

„*Újjá teremtek mindent*”, tehát téged is!

Olyanná teremtlek, amilyené akarod.

Szeretni akartál, de nem voltál rá képes; most sikerülni fog.

Lelki tisztaságra vágytál, mégis sírnod kellett kudarcaid miatt? Lásd, tisztává teszek téged.

Arról álmodtál, hogy megmented az emberiséget,

mégis minden reggel önzésedtől és gyarlóságodtól megalázva ébredtél: most képessé teszek, hogy a világ minden szegényével kapcsolatba kerülj, hogy végre úgy élj, hogy teljesen odaajándékozd magad.

A feltámadás nem holttestem kihantolása. Testem nem létezik már, éppen úgy, mint a búzaszem sem, amelyet a földbe vetettek.

Legföljebb csak valami másnak a jele, ami éppen kibontakozóban van: emlékezés egy igaz történetre, mely az enyém, egy folytatásé, amelyben legjobb részem, az öntudatom megtalálta igazi otthonát, melyben kiteljesíthette istengyermeki valóságát.

A feltámadás Isten győzelme bennünk, teremtő hatalmának bizonyítéka, mely mindent képes megújítani.

Rendkívüli tény!

Izajás megjövendölte:

„Mert új eget és új földet teremtek; a régi feledésbe merül, és eszébe sem jut többé senkinek. Örüljetek és ujjongjatok azon mindörökké, amit majd teremtek!” (Iz 65, 17-18).

És János szeretettől csillogó szemekkel látta:

„Akkor láttam, hogy a szent város, az új Jeruzsálem alászáll az égből, az Istentől. Olyan volt, mint a vőlegényének felékesített menyasszony” (Jel 21,2).

Ez az én halálból feltámadott testem, az új Jeruzsálem, aki eléje siet Istenének: Izajás új ege, Istentől birtokba vett föld.

Már most errefelé haladunk.

Ez az én Istentől birtokba vett földem elnyeri a képességet, hogy befoglaltassék Krisztus feltámadásá-

ba. Ennek miértjét tudjuk. Nem azt mondjuk: „fel fogunk támadni”, hanem (Jézussal) „feltámadtunk”.

Amint a Megtestesüléssel Isten Fia Mária világába születik, ami a mi világunk, ugyanígy a feltámadás a kozmosz és a történelem látható valóságába hozza Jézus feltámadásának átalakító és üdvhozó erejét.

Az egész valóság képes lesz a feltámadásra, a megújulásra, az istenivé válásra.

Jézus feltámadása után az emberiség története nem torkolthat káoszba, hanem feltartóztathatatlanul a fény, az élet, a szeretet felé vezet.

És mi, hívők, akik megkaptuk a Lélek első, zsenge gyümölcseit, mi vagyunk az elsők, akik tanúságot tehetünk róla.

Ezért van a mennyek országa már ma közöttünk.

Az Evangélium ezért nem csak eszkatológikus üzenet, hanem a „ma” örömhíre.

Mert feltámadtunk, égi hatalmunk van, hogy a Szentlélekben átéljük a lehetetlent: a nyolc boldogságot.

Csak akarnunk kell.

Jézus feltámadásának hatalma, Isten „mindent új-játeremtő” képessége emberi természetünkkel válik.

Mostantól nem örültség mondanunk:

„Boldogok a lélekben szegények

Boldogok, akik szomorúak

Boldogok a szelídek

Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot,

Boldogok az irgalmasok

Boldogok a tiszta szívűek

Boldogok a békességben élők

Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért.” (Mt 5, 3-10)

De mondjuk ki világosan: azt a képességet, hogy a nyolc boldogság szerint éljünk, Jézus feltámadásának köszönhetjük: mert már „feltámadtunk Benne”.

Az Ádám-embernek nem tűnik természetesnek a szenvedés, a könny, a szegénység és az üldöztetés.

Csak a Jézus-ember volt rá képes, hogy ezt elgondolja, hogy eszerint éljen és később, mint saját titkát, közölje velünk.

De megértitek-e, hogy ez a titok — a szegénység öröme, az üldöztetés öröme, a tisztaság öröme — valami olyan fennkölt, annyi finomság veszi körül, hogy valami nem mindennapi szeretet kell ahhoz, hogy eszerint éljünk.

Mindenek előtt kell hozzá az abszolút szabadság.

Kényszeríteni senkit sem lehet rá.

Mint minden abszolút érték, ez sem kikényszeríthető: csak önként, szeretetből fogadhatjuk el.

Isten nem kényszerít, hanem kínál.

És nekünk is így kell tennünk.

Hogy tudnák a keresztyének, akik a szabadság értékét megértették, a szegénység, vagy a lelki tisztaság abszolút értékét másokra ráerőszakolni?

Részemről tudok lelkesedni olyan közösségért, melyben kolostori rend uralkodik — mint ezt Kínában láttam —, ahol mindenki egyforma ruhában jár, többé-kevésbé ugyanazt az adag rizst eszi, ahol mindenki megosztja javait a másikkal.

De ha észreveszem, hogy ez a rend kikényszerített — és természetesen az —, akkor már nem érthetek egyet vele, mert lényemet, a szabad ember lényét semmisíti meg¹.

¹A félreértések elkerülése végett megegyezzük, hogy itt nem a kapitalista rendszert védjük — amit nem is akarunk —, mert az a sza-

Lelkesedem az olyan egyházért, melyben minden férfinak egy — és csak egy — felesége van, ahol nem válnak el, és minden a legnagyobb rendben folyik, de... ezt nem kényszeríthetem állami törvényekkel.

Isten sem kényszerített nőtlenségre egy férfit sem, vagy szűzességre egyetlen nőt sem, csak ajánlotta. Kétségtelen, és ezt jól tudom, hogy Isten a tökéletesedésemért és javamat akarja, de ezt csak szabadságban tudom megvalósítani. A szabadság hiánya az embert legbensőbb lényében öli meg.

A lelki tisztaság abszolút értéke oly fenséges, annyira összeforrt a szeretettel, hogy maga Isten is megáll az ember „igen”-jének küszöbénél.

Milyen otromba beszélgetések folynak sokszor a házasság fölbonthatatlanságának állami törvénnyel való biztosításáról, olyan keresztények között, akik Jézussal kapcsolatban mindenre emlékeznek, kivéve a nyolc boldogságot.

És nem kevés az, ami így elsikkad!

Ez persze nem jelenti azt, hogy a ma emberének nem beszélhetünk a lelki tisztaságról, a házasság fölbonthatatlanságáról, az élet tiszteletéről.

Tehetem, sőt tennem is kell ezt. De a megfelelő helyen.

Ha pedig az állami törvényekre hivatkozom, ezt mint állampolgár teszem, aki tiszteletben tartja a kul-

badságot abszolútizálja minden vonatkozásban, így gazdasági téren is. A társadalomnak joga van arra, hogy megfelelő rendszabályokkal előírja az anyagi javak szétosztását, a társadalmi egyenlőséget, valamennyi ember részesedését a közjavak és a közélet terén. Ahol kényszerről nem lehet szó, az éppen az abszolút értékek világa, melynek titokzatos valóságában él az ember. Ide tartozik Jézus nyolc boldogsága, ami senkire sem kényszeríthető rá.

túrák sokféleségét és a valódi nehézségek realitását, melyek az Evangélium szellemétől még át nem járt emberiség történelméből adódnak.

És mindenekelőtt: mert tisztetem mindenki szabadságát, nem akarom vallási meggyőződésemet erőszakkal rákényszeríteni oly tömegekre, akiknek más a kultúrájuk, vagy akiknek az a csapásuk, hogy nem tudnak hinni.

De ha Jézus törvényére hivatkozom, amit a szívembe véset, és amit akár halálom árán is hűséggel őrzök, akkor más hangot ütök meg és így szólok:

Testvéreim!

Isten, Fiában, Jézusban kiszabadított minket a pogányság, a féktelenség sötét birodalmából, a pénz, a mindenfajta materializmus hatalmából és képessé tett arra, hogy az Ő országában, a fény és a szeretet birodalmában éljünk.

Mi nem tartozunk azokhoz, akik nem hisznek Krisztus feltámadásában és úgy élnek, mintha a láthatatlan dolgok nem léteznének.

Isten irgalmából hiszünk a halottaiból feltámadott Jézusban és tőle származik erőnk, hogy ezen a földön úgy élhessünk, ahogy azt Ő mutatta meg nekünk az Evangéliumban.

Ha mások el is válnak, mi nem válunk el.

Ha vannak asszonyok, akik gyöngeségből, tudatlanságból vagy szegénységből elvétetik magzatukat, a mi asszonyaink nem teszik, mert hiszünk az életben.

A mi szerelmünk nem merőben csak egy test átölelése, hanem a másinak való teljes odaadás, akit úgy szeretünk, ahogy Isten szeret bennünket, és akit egy percig sem tudnánk megcsalni.

A szeretetnek ez a módja készíttet minket a lelki tisztaságra, mely egyáltalán nem könnyű, sőt lehetet-

len volna, ha már most nem lennénk „Krisztusban feltámadottak”, és nem meríthetnénk erőt imádságunkból.

Mi senkit sem kényszerítünk a lelki tisztaságra, de mi ezt akarjuk élni. Ezzel teszünk tanúságot arról, hogy hiszünk a láthatatlan Istenben, aki mindannyiunkban benne él és szabadságra, üdvösségre szólít bennünket.

Mit jelent *lélekben tisztának* lenni?

Azt, hogy tiszteljük saját testünket és a másokét.

Azt jelenti, hogy másokat a gyermek szemével nézzük, és hiszünk abban, hogy lehetséges az igazi szerelem, hogy sosem fog erről a földről eltűnni az a csoda, hogy egy ifjú és egy lány teljesen és tökéletesen, örökre egymásnak adja magát, úgy, mintha szerelmük már a mennyország egy darabja volna.

Azt jelenti, hogy megőrizzük önuralmunkat, hogy ne kelljen egy napon azt mondanunk: gyermekünk egy tivornyának, vagy megtévedt szenvedélynek, hanem a tudatosan vállalt apaság-anyaságnak gyümölcse, mely túlmutat a testen és örömével Isten misztériumában kap helyet.

Azt jelenti, hogy a dolgokat és embereket Jézus tiszta szemével nézzük, aki messiási látomásában az egész világegyetemet a feltámadás ragyogó hatalmába vonta, ahol az emberiség minden bűne vereséget szenvedett, megsemmisült és feledésbe merült.

És végül: lélekben tisztának lenni azt jelenti, hogy Mária — Jézus és mindnyájunk édesanyja — álmát hordjuk szívünkben, aki végtelen szerénységében és alázatosságában megértette azt, hogy ugyanabban a percben, ugyanabban a testben hogyan lehet egyszerre a szüzesség és anyaság követelményének megfelelően élni.

A testnek is megvan a szerepe az imában.

A helynek is.

*Valósítsuk meg a legnagyobb egységet,
az összhangot önmagunkban és körülöttünk.
A külső magatartás gyakran tanúsítja hitünket,
és segít abban, hogy összeszedettségben
és alázatosan kitartsunk az imában,
gyakran a fáradtság ellenére is.*

*Az imdákózónak ez a tartása, különösen a kézé,
jelzi, hogy kiüresítette önmagát,
és kész Isten kegyelmének befogadására.*

*Valóban az imádság lesz a jövő ökumenizmusának
gyűjtőpontja minden hívő számára.*

*Mert az imádság mutatja, hogy eleven
a bennünk jelenlevő Istenbe vetett hitük.*

Figyeljétek meg ennek az imádkozónak arcát.

Világosan látjuk: megélte a benne lakó Szentlelket.

Valóban Ő a középpont,

amelyben megtaláljuk minden ember egységét.

.....

KIADVÁNYAINK BÉCSBEN KAPHATÓK:

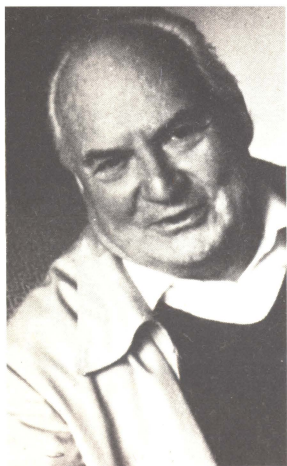
Herder & Co., Wien I., Wollzeile 33.

Magyar Könyvüzlet (Libro-Disco) Wien I., Domg. 8.

Auslieferung HEROLD, A-1081 Wien, Postfach 321.

(Hazulról megrendeléseket nem teljesíthet!)

LELKÉSZSÉGEK, PAPOK MEGRENDELHETIK:

Könyvünk segítséget kíván nyújtani a csendes, imádságos magányban Istennel való találkozáshoz a városi, munkás élet közepette is. Ehhez ad a szerző egy hétre szóló elmélkedési anyagot és utalást megfelelő bibliai olvasmányra és a zsolozsmázáshoz.

OMC